Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Үнэн 1921 оной январиин 21-hээ гарана | № 283 (15606) | 1980 оной декабриин 10, среда | Сэн 2 мүнгэн.

«Советскэ Союз болон хүгжэжэ байгаа оронуудай хоорондо, удаан болзорой ба адли тэгшэ эрхын үндэhэн дээрэ, али алиндаа аша туhатай эд товарнуудаар андалдалга, олон талын экономическа, научно-техническэ болон бусад холбоонуудые хүгжоохэ. Тэдэнэй экономическа ба политическэ талаараа дулдыданги бэшэ байдалыень бэхижүүлгэдэ туhатай промышленна предприятинууд, элшэ хүсэнэй, хүдөө ажахын болон бусад барилга бариха хэрэгтэнь эдэ оронуудта экономическа ба техническэ туhаламжа хүргэлгэ үргэлжэлүүлхэ.»

(«1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тушаа партийн XXVI съезддэ харагдаха КПСС-эй ЦК-гай проектhээ).

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ ДЕЛИ. ЕРЭБЭ

ДЕЛИ. (ТАСС-ай тусхай корр.). Делиин үйлсэ гудамжуд, талмайнуд. Советскэ Союзай ба Индиин Республикын Гүрэнэй тугуудаар, СССР-совет хани барисаанууд элдэлдэ хинди болон англиин дээрэ бэшэгдэhэн плакадуудаар. Л. И. Брежневэй портредуудаар, ... арадай эртэ урдын ... шалаар эб найрамдалай арадуудай хоорондоо ... ойлголсолгые hулгуулгын hайхан баглаа дээрэ шэмэглэгдэнхэй. Барисаата Индиин нинистер Совет гүрэнэй толгойлогшы ханиёноной албанай ... ерэлгые политическэ ... ехэ удха шанартай хэрэжэ тэмдэглэжэ байна.

... хотын Палам гэдэг аэродром hайндэрэйхэр ... дэнхэй. Нютагаа саа... час. «ИЛ-62» гэжэ ... онгосо баяр ёнолоо... Гарта аргааханаар ерэ... Антонов. КПСС-эй ЦК-гаа... генеральна секретарь, ... Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ ... Брежнев самоледhоо ... Аэропорт дээрэ суг... тэрэнние альга ... уттаба.

... КПСС-эй ЦК-гаа Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Н. В. Архипов тэрээнтэй хамта ерэhэн байна.

Индиин Республикын Президент Нилам Санджива Редди, Индиин Премьер-Министр Индира Ганди самоледой гэшхүүрэй дэргэдэ Л. И. Брежневые хүндэмүүшэ халуунаар уттаа. Энэдхэг ёно заншалаар Леонид Ильичтэ гүрэмэл сэсэгүүд барюулгаа. Үхибүүд үнгын hайхан баглаа сэсэгүүдые тэрээндэ барюулаа.

Гадаадын хэрэгүүдэй министр П. В. Нарасимха Рао, финансын министр Р. Венкатараман, худалдаа наймаанай, булад болон шахтын министр П. К. Мукерджи, дотоодын хэрэгүүдэн министр Заил Сингх, правительствын бусад гэшүүд, политическэ партичуудай хүтэлбэрилэгшэд. Индиин Компартийн Национальна Советэй Генеральна секретарь Ч. Р. Рао, парламентын депутадууд. Индиин элитэ мэдээжэ нинтын ажал ябуулагшад. Индиhээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд В. К. Ахуджа, дипломатическа корпусой гэшүүд эндэ байбад.

СССР-hээ Индиндэ байдаг элшэн сайд Ю. М. Воронцов, посольствын, худалдаа наймаанай түлөөлэлгэтэ эмхинба Индидэхи совет бусад эмхи зургааануудай худэлмэрилэгшэд Л. И. Брежневые угталсаа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туhалагша А. М. Александров, КПСС-эй ЦК-гай таhагые даагша Л. М. Замятин, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. П. Фирюбин, КПСС-эй ЦК-гай хэрэгүүдые эрхилэгшын орлогшо М. Е. Могилевец, КПСС-эй ЦК-гаа Генеральна секретариин референт Е. М. Самотейкин гэгшэд мүн лэ Дели ерэhэн байна.

Оркестр Советскэ Союзай ба Индиин Республикын Гүрэнэй гимнүүдые гүйсэдхэбэ. Хүндэтэ совет айлшанай хүндэлэлдэ ехэ буугаар 21 дахин буудажа, салют үгэбэ.

Л. И. Брежнев хүндэлэлэй харуулай—ябаган сэрэгшэдэй, летчигуудай, морягуудай—урдуур ябажа мэндэшэлэлдээ. Индиин хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта тэрэ Индиин правительствын гэшүүдтэй, парламентаринартай, дипломатическа корпусой түлөөлэгшэдтэй мэндэшэлэлдээ.

Л. И. Брежнев болон Н. С. Редди автомашинада hуужа, мотоциклистнүүдээр үдэшэгдэн, хүндэтэ совет айлшанай байха «Раштрапати Бхаван» гэдэг Президентскэ ордон тээшэ шэглэбэ.

Автомашинануудай үнгэрэн гараhан харгы замуудта Делиин хүн зон олоороо гаража, энэдхэг арадай үнэн нүхэр, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангалгын түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлшэ Л. И. Брежневые үнэн зүрхэнhөө халуунаар амаршалhан байна.

Л. И. Брежневэй хани ёноной албанай хэрэгээр Индидэ ерэлгэ нигэжэл эхилбэ. Совет гүрэнэй толгойлогшые угталга үе сагаар шалгагдаhан энэдхэг-совет хани барисаанай ёнотойл гэршэ болоhон байха юм.

Л. И. БРЕЖНЕВ ИНДИИН РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТТЭЙ УУЛЗАА

ДЕЛИ. (ТАСС-ай тусхай корр). КПСС-эй Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев Индиин Республикын Президент Н. С. Реддитэй декабриин 8-дахь. Хани барисаанай оршон байдалые хөөрэлдөөнэй үедэ сонсоhон. Энэдхэг харилсаае саашадань хүгжөөхэй талаараа санамжануудаа хэлсэhэн байна. СССР-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо И. В. Архипов, КПСС-эй ЦК-гаи Генеральна секретариин туhалагша А. М. Александров, мүн Индиин гадаадын хэрэгүүдэй министр П. В. Нарасимха Рао хөөрэлдөөндэ хабаадалсаhан байна.

Л. И. БРЕЖНЕВ ИНДИРА ГАНДИТАЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

ДЕЛИ. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПСС-эй Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев Индиин Премьер-Министр Индира Гандитай Индиин 8-да хүндэтэ совет айлшанай ... байшан соо хани ёноор уулзажа ... дэбэ.

... КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо И. В. Архипов, КПСС-эй ЦК-гаи Генеральна секретариин туhалагша А. М. Александров, мүн Индиин гадаадын хэрэгүүдэй министр П. В. Нарасимха Рао хөөрэлдөөндэ хабаадалсаhан байна.

ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

ДЕЛИ. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй хүндэлэлдэ Индиин Республикын Президент Н. С. Редди декабриин 8-да Президентскэ ордон соо сайлалга хэбэ.

Совет талаhаа —КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо И. В. Архипов болон бусад тусхай тушаалтад сайлалгада хабаадалсаа.

Индиин талаhаа — Индиин Премьер-Министр Индира Ганди, министрнүүдэй кабинедэй гэшүүд, парламентын депутадууд, нинтын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд оаилсаба.

Н. С. Редди сайлалга дээрэ үгэ хэлээ.

Н. С. РЕДДИИН ХЭЛЭhЭН ҮГЭ

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй господин Түрүүлэгшэ!

Хүндэтэ айлшад!

Дангинар болон господанар!

Индиин правительствын ба арадай үмэнэhөө Танда, Танай делегациин хүндэтэ гэшүүдтэ эгээл халуун дулаан, үнэн зүрхэнэй амаршалга урма баяртайгаар хүргэнэб.

Г-н Президент, Таниие эндэ хоёр дахин уттаха урма баярта, нэрэ хүндэдэ хүртэhэн байнабдн. Энэ ушар маанадта дурасхаалта үйлэ хэрэг болоhон юм. 1961 ондо гэхэ гү, али колониальна гурим журамай hүүлшын үлэгдэлнүүдые манай газар дээрэhээ усадхан зайсуулhанаймнай hүүлхэнээр Та түрүүшынхеэ ерээ hэнта. Тиихэ үедэ колониализмда эсэргүү манай тэмсэлэй үнэн зүб шэнжэтэйе, удха шанартайе бусад зарим оронуудай ойлгожо шадаагүй байхадань, Советскэ Союзай манай талые батаар барihые, бэеэ дааhан байдалтай болоhон сагhаа хойшо энэдхэг арад үндэhэтэдтэ тохёолдоhон элдэб уршаг, түбэгүүдэй үедэ тэрэнэй шууд сэхээр дэмжэhые бидэ hанажа ябадагбдн. Та 1973 ондо манай орондо хоёрдохёо ерээ hэнта. Таниие хаа хаанагүй үнэн зүрхэнhөө, халуун дулаанаар уттаhыень hанана ёнотойт.

Тиин мүнөө Таниие, үндэр тушаалта, имагтал агууехэ ба хани барисаата ороной — Совет Социалис Республикануудай Союзай дээдэ зэргэтэ түлөөлэгшые бэшэ, харин Индидэ хододоо үнэн зүрхэнhөө хандадаг, манай хүсэл эрмэлэлгэнүүдые, анхарал оролдолгонуудые гүнзэгы hайнаар ойлгодог үнэн сэхэ, бата найдамтай нүхэрые бидэ дахинаа амаршалан уттажа байнабди.

Элдэб асуудалнуудаар ороноитнай хурдан түргэн хүгжэлтэдэ Танай элитэ ехэ үүргэ дүүргэдэг байhанай хойноhоо Индидэ бидэ ехэ hонирхолтойгоор адагладагбди. Уласхоорондын эб найрамдалай ба харилсаа холбооной хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ дэлхэй дээрэ мэдэргдэhэн гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша болохо Танай эсэшэ сусашагүй хүсэлэл оролдолгонууд манай орондо үндэр сэгнэлтэдэ хүртэнхэй. Европодо эб найрамдал бэхижүүлхэ, шахардуу байдал hуларуулгые хүгжөөхэ талаар шэглүүлэгдэhэн Танай эдэбхи үүсхэлнүүдые бидэ hайшаагаа hэмди. hүйдхэл hандарал үүдхэhэн дэлхэйн хоёр дайнай буугай нэрьеэнэй түрүүлэн соностоhон, манай зуун жэлэй гэршэ болоhон Европо түбидэ али алиндань ашатай туhатай харилсаа тогтоохо хэрэгтэ Танай гаргаhан оролдолгонуудые бидэ үндэрөөр сэгнэнэбди. Ондо ондоо байгуулалтануудай хоорондохи түгшүүрилые hуларуулhан, харилсаа холбоо тогтоohон энэ ябадалай гансал түби гү, али бүлэг оронуудаар хизаарлагдангүй, харин бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы районуудаар дэлгэрүүлэн тараагдаха байhандань найдаа hэмди. Үндэр тушаалта, эгээл тиимэhээ hүүлэй үедэ уласхоорондын байдалай муудажа байлгын хойноhоо гүнзэгы сэдьхэлhээ hанаагаа зобонгёор, голхоролтойгоор адагланабди. Шахардуу байдал hуларуулгада ехэ хохидол тохёолдуулжа гү, али тэрэнние гэдэргэнь эрьюулжэ, буу зэбсэгүүдые, нлангаяа ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые шэнээр үрдилдэн бүтээхэ ябадалые энэ ушарай hүжэрөөн дэбэргэжэ болохо юм гээд жэхыжэ байнабди. Тиимэhээ гансал бүхы оронуудай ажабайдалай аша туhада бэшэ, харин мүнөөнэй хүгжэлтэ дэбжэлтын hалбаран бадархын аша туhада Танай гүнзэгы сэдьхэлhээ талархадаг шахардуу байдал hуларуулгын үргэлжэлүүлэгдэхэ, батадхан хүгжөөгдэхэ байhандань зүрхэ сэдьхэлhээ найданабди.

Үндэр тушаалта, Та, арадайнгаа экономическа ба социальна хүгжэлтын асари ехэ зорилгонуудые шидхэлгэдэ бидэнэй бүхы хүсэлэл оролдолгонуудые элсүүлхэ арга боломжотой болохын тула манай райондо амгалан тайбан байдал хангахын түлөө еэ дааhан ба дулдыданги бэшэ байдалые, газар дайдынь бүрин бүтэн байлгые, ямаршье бүлэглэлдэ хабаададагүй гүрэнүүдэй эрхэ уялганнуудые бүрин хүсэдөөр үндэлэлэн, хөөрэлдөөнүүдэй ашаар политическэ гуримшуулгын замаар бата эб найрамдалай хангагдаха аргатай байhандань найданабди.

Индиин океанай эрье шадараар байрладаггүй гүрэнүүдэй далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй үргэдхэгдэжэ байлгын хойноhоо, эрье шадараи оронуудай бэелүүлдэг ямаршье бүлэглэлдэ хабаадахагүй гэhэн хараа шэглэл хубилгахые, шэнэ баазануудтай болохын гү, али Диего-Гарсия мэтын бии байгаа баазануудые үргэдхэхые оролдоhон hэдэлгэнүүдэй хойноhоо мүн лэ hанаагаа зобонгёор адагланабди. Үйлэ хэрэгүүдэй иимээр хүгжэhэн ябадал hая болотор амгалан тэнюун байhан энэ райондохи байдалые бүри түгшүүрилтэй болгожо, Индиин океаниие амгалан байдалай зоно болгохо талаар шэглүүлэгдэhэн Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин декларацине дары бэелүүлхэ бата бэхи, үнэн зүб гуримшуулга хангаха зорилгые орёо бэрхэшээлдэ оруулха байна. Үндэр тушаалта, национальна шэнэдхэн хубилалтануудые хэхэ хэрэгтэ хүсэлэл оролдолгонуудые гаргажа байhан тухайдаа урдахана тогтожо хэлээ hэм. Энээнтэй дашарамдуулан, Советскэ Союзтай хэгдэдэг бидэнэртэ үнэтэй сэнтэй харилсаан тухайдаа сэдьхэлээ ханангяар hануулхые хүсэнэб. Индиин элдэб нютагуудта баригдаhан 70 гаран барилга энэдхэг-совет харилсаанай бата бэхи, хүсэн түгэс байhые hүлдэлнэ. Экономическа, худалдаа наймаанай, промышленна, эрдэм, техникын асуудалнуудаар манай оронуудай хоорондохи харилсаанай саашадаашье үргэдхэгдэн, бүри олон янзын боложо, Индиин экономикын шухала секторнуудые хүгжөөлгэдэ ехэ хубитаяа оруулха байха гээд этигэнэбди.

Г-н Президент, эдэ жэлнүүдэй хугасаа соо Индиин ба Советскэ Союзай хоорондохи бата хани барисаан, харилсаа холбоон ямар нэгэн ондоо орontой тогтоогдодог хани барисаанда харшаар туйлагдаагүй юм. Манай хоёр ороной хоорондохи хани барисаан этнгэл найдалай, үгэеэ ойлголсолгын гол ёноноудта үндэhэлнэ. Энэ хани барисаан үе сагаар шалгагдаа, манай харилсаан Индиин ба Советскэ Союзай правительствануудай, арадуудай эб найрамдалай болон уласхоорондын харилсаанай хэрэгтэ талархадаг байлгада үндэhэлнэ. Үндэр түрэлтэ, Танай хани ёноной албанай хэрэгээр ерэлгын манай хоёр ороной заншалта хани барисаае саашадань бэхижүүлхэ замда үшөө нэгэ шухала шата болохо байhандань найданабди. Танай албанай хэрэгээр ерэлгын харилсаа холбооной талаар шэнэ арга боломжонуудые нээхэ байhандань мүн лэ этигэнэбди. Имагтал манай хоёр ороной хоорондохи харилсаанда бэшэ, харин Азида, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, тогтууритай байдал хангалгада Танай албанай хэрэгээр ерэлгын ехэ удха шанартай байhые үндэрөөр сэгнэнэбди гээд тэмдэглэhэнэй хэрэгтэй аал. hаяхан Москвада болоhон уулзалгануud тухай мартагдашагүй дурасхаал зүрхэ сэдьхэлдэмнин үлэнхэй, танилсалгаяа эндэ hэргээхэ аргатай байhандаа тон ехээр баярланаб.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Леонид Ильич Брежневэй элүүр энхэ ябахын, амжалтануудые туйлахын түлөө;

Советскэ Союзай агууехэ ба хани барисаата арадай амжалтануудай болон hалбаран хүгжэхын түлөө;

Индиин ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи хани барисаанай түлөө;

бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө! — хундага үргэхыемни зүбшөөгыт.

* * *

Л. И. Брежнев харюутай үгэ хэлэбэ.

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭhЭН ҮГЭ

Хүндэтэ господин Президент!

Хүндэтэ госпожа Премьер-Министр!

Дангинар ба господанар!

Нүхэдүүд!

Энэ хани барисаата агууехэ орондо, урдынгаа ханинарай дунда дахин байhандаа би ехээр сэдьхэлээ хананаб. Эдэнтэй харилсалгамнай ходоо аятай, гүнзэгы удха шанартай байдаг. Манай нэрэ, совет арадай нэрэ дээрэ эндэ хэлэгдэhэн hайн hайхан үгэнүүдэй түлөө суг ябаhан нүхэдэйнгөө болон өөрынгөө үмэнэhөө баяр баясхалан хүргэнэб.

Бидэ Советскэ Союзда Индитэй бэелүүлдэг харилсаа холбоое тон ехэ удха шанартай гэжэ тоолодогоди. Совет арад Индиие үнэн зүрхэнhөө талархадаг, тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэдые хүндэлдэг байна. Совет арад ба тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэд энхэ, түбшэн сагташье, бэрхэтэй түбэгтэн сагташье Индиин найдамтай ханинарынь байха юм гэжэ хэлэхэдэ болохо.

Манай харилсаануудые саашадань гүнзэгырүүлэн хүгжөөхэ, мүнөөнэй зүрншэлдөөтэй дэлхэйдэхи орёо шанга байдал тухай, уласхоорондын харилсаануудые hайжаруулгада манай оронуудай оруулдаг хубита тухай бодолоо хани ёноор андалдаха гэжэ бидэ танайда ерээбди.

Манай оронуудай хани барисаан, харилсаа холбоон тухай олон hайн үгэнүүд хэлэгдэhэн байгаа, үшөөшье хэлэгдэхэ байха гэжэ би этигэнэб. Тэдэмнай үнэхөөрөөшье эдэ үгэнүүдтэ хүрэмөөр. hайн хүнүүд сугтаа долоон алхам хэхэдээл, нүхэсэжэ эхилдэг юм гэжэ танайда хэлсэдэг гээд би дуулаа hэм. Манай арадуудай сугтаа хэhэн замынь холо ута ааб даа. Совет-индиин харилсаанууудые хүгжеохын тулада хоёр тала олон юумэ хээ. Хэhэн юумээрээ бидэ сэдьхэлээ ханангибди, гэбэшье бүхы юумэн хэгдээ гэжэ тоолоногүбди.

Манай оронуудай хоорондохи харилсаануудай мүнөөнэй байдал тухай хэлэхэ зуураа, тэдэ ехэ үргэн, олон янзын болохоhоо гадна, ехэ тогтууритай байгаа гээд тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ.

Энэ хадаа манай харилсаануудай өөрын шэнжэ шанарай тогтууритай байлга, бэе бэеэ хүндэлгын, бэе бэедээ этигэлгын ба адли тэгшэ эрхын үндэр гол ёноуудай тогтууритай байлга мүн болоно. Энэмнай тэдэнэй хүгжэлтын саг үргэлжын эршэ түгэс дабшата мүн. hүүлэй hүүлдэ энэмнай политическэ элдэб хубилалтануудай үедэшье манай оронуудай хоорондохи hайн харилсаанай сахигдадаг байхын шухала эрхэ нүхэсэл мүн болоно.

Мүнөөнэй Азиин политическэ ба гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша госпожа Индира Гандида бидэ ходоо онсо талархалтай байдагаа би нюунагүйб. Бэеэ даанхай Индиие байгуулагшадай нэгэн, индиин-совет хани барасаанай эхи табиhан хүнэй— тэрэнэй агууехэ эсэгэ Джавахарлал Неругэй түүхэтэ баатаршалгые бидэ мүн лэ ехээр хүндэлдэг байнабди.

Совет-индиин харилсаануудай үшөө нэгэ шухала шэнжые тэмдэглэхэ хүсэлтэйб. Колониальна дарлалтаhаа сүлөөрhэн оронуудтай манай бэелүүлдэг харилсаа холбоондо юрын болоhон, мүн уласхоорондын харилсаанда удаа дараалан, хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэдэг hайн hайхан, үнэн зүб харилсаануудай олонинь түрүүшынхеэ имагтал совет-индиин харилсаануудта бии болоhон байха юм.

Манай үе сагта Советскэ Союз Инди хоёрой хоорондохи хани барисаан хадаа социалис болон бүлэглэлнүүдтэ ородоггүй оронуудай hаналаа нэгэдэлгын агууехэ фронтын, империализмын эзэрхэг хүсэнүүдтэ эсэргүү, эб найрамдалда, арадуудай сүлөөтэ ба бэеэ даанхай байдалда эсэргүүгээр тэрэнэй эрхилдэг ябуулганнуудые хаhан хизаарлаха фронтын шухала хуби болоно гэжэ Индидэ бэшэгдэhэн үгэнүүдые би hаяхан уншаа hэм.

Түби дэлхэй дээрэ уласхоорондын байдалай түгшүүрилтэй боложо байhан мүнөө үедэ энэ тон шухала удхатай байна.

Баруунай нүлөө ехэтэй политигууд буу зэбсэг хизаарлахын орондо тэрэнние бүри ехээр бүтээн гаргаха гэжэ шидэhэн байха юм. Сэрэгэй талаар адли тэгшэ хүсэтэй байхын орондо сэрэгэн талаар бүлюу байдалтай болохо гэжэ тэдэнэр бодоhон байна. Адли тэгшэ эрхэтэй талануудай хэлсээ хэхын, али алиндаа ашатай туhатай харилсаа холбоо тогтоохые залан сэхээр оролдонобди.

Г-н Президент, нимэл шалтагаанаар Индиин правительство болон арад Индиие тойроод, шэнэ уршаг түгшүүрилэй тохёолдуулагдажа байhандань hанаагаа зобоно. Энэдхэг арадта ажана байдал хангаха талаар шэглүүлэгдэhэн манай бүхы хүсэлэл оролдолгонуудые энэ ушар буруу hүргэнэ бшуу. Тус районой дотоодын хэрэгүүдтэ гадаадын хүсэнүүдэй зүгhөө али бүхы хамааралсалгые (нюусашье, нюуса бэшэшье байг) энэдхэг арад буруушаана. Шахардуу байдалай hуларуулагдахада, энэ райондохи хёмороо зүришэлдөөнүүд амгалан тайбанаар зэргэ оршохо табан гол ёноной үндэhөөр дары зайсуулагдаха байха гээд шунал абьяастайгаар найданабди. Тус районой оронуудай бэеэ дааhан ба дулдыданги бэшэ байдалые, газар дайдынь бүрин бүтэн байлгые, ямаршье бүлэглэлдэ хабаададагүй гүрэнүүдэй эрхэ уялганнуудые бүрин хүсэдөөр үндэлэлэн, хөөрэлдөөнүүдэй ашаар политическэ гуримшуулгын замаар бата эб найрамдалай хангагдаха аргатай байhандань найданабди.

Индиин океанай эрье шадараар байрладаггүй гүрэнүүдэй далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй үргэдхэгдэжэ байлгын хойноhоо, эрье шадараи оронуудай бэелүүлдэг ямаршье бүлэглэлдэ хабаадахагүй гэhэн хараа шэглэл хубилгахые, шэнэ баазануудтай болохын гү, али Диего-Гарсия мэтын бии байгаа баазануудые үргэдхэхые оролдоhон hэдэлгэнүүдэй хойноhоо мүн лэ hанаагаа зобонгёор адагланабди. Үйлэ хэрэгүүдэй иимээр хүгжэhэн ябадал hая болотор амгалан тэнюун байhан энэ райондохи байдалые бүри түгшүүрилтэй болгожо, Индиин океаниие амгалан байдалай зоно болгохо талаар шэглүүлэгдэhэн Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин декларацине дары бэелүүлхэ бата бэхи, үнэн зүб гуримшуулга хангаха зорилгые орёо бэрхэшээлдэ оруулха байна. Үндэр тушаалта, национальна шэнэдхэн хубилалтануудые хэхэ хэрэгтэ хүсэлэл оролдолгонуудые гаргажа байhан тухайдаа урдахана тогтожо хэлээ hэм. Энээнтэй дашарамдуулан, Советскэ Союзтай хэгдэдэг бидэнэртэ үнэтэй сэнтэй харилсаан тухайдаа сэдьхэлээ ханангяар hануулхые хүсэнэб. Индиин элдэб нютагуудта баригдаhан 70 гаран барилга энэдхэг-совет харилсаанай бата бэхи, хүсэн түгэс байhые hүлдэлнэ. Экономическа, худалдаа наймаанай, промышленна, эрдэм, техникын асуудалнуудаар манай оронуудай хоорондохи харилсаанай саашадаашье үргэдхэгдэн, бүри олон янзын боложо, Индиин экономикын шухала секторнуудые хүгжөөлгэдэ ехэ хубитаяа оруулха байха гээд этигэнэбди.

Г-н Президент, эдэ жэлнүүдэй хугасаа соо Индиин ба Советскэ Союзай хоорондохи бата хани барисаан, харилсаа холбоон ямар нэгэн ондоо орontой тогтоогдодог хани барисаанда харшаар туйлагдаагүй юм. Манай хоёр ороной хоорондохи хани барисаан этнгэл найдалай, үгэеэ ойлголсолгын гол ёноноудта үндэhэлнэ. Энэ хани барисаан үе сагаар шалгагдаа, манай харилсаан Индиин ба Советскэ Союзай правительствануудай, арадуудай эб найрамдалай болон уласхоорондын харилсаанай хэрэгтэ талархадаг байлгада үндэhэлнэ. Үндэр түрэлтэ, Танай хани ёноной албанай хэрэгээр ерэлгын манай хоёр ороной заншалта хани барисаае саашадань бэхижүүлхэ замда үшөө нэгэ шухала шата болохо байhандань найданабди. Танай албанай хэрэгээр ерэлгын харилсаа холбооной талаар шэнэ арга боломжонуудые нээхэ байhандань мүн лэ этигэнэбди. Имагтал манай хоёр ороной хоорондохи харилсаанда бэшэ, харин Азида, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, тогтууритай байдал хангалгада Танай албанай хэрэгээр ерэлгын ехэ удха шанартай байhые үндэрөөр сэгнэнэбди гээд тэмдэглэhэнэй хэрэгтэй аал. hаяхан Москвада болоhон уулзалгануud тухай мартагдашагүй дурасхаал зүрхэ сэдьхэлдэмнин үлэнхэй, танилсалгаяа эндэ hэргээхэ аргатай байhандаа тон ехээр баярланаб.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Леонид Ильич Брежневэй элүүр энхэ ябахын, амжалтануудые туйлахын түлөө;

Советскэ Союзай агууехэ ба хани барисаата арадай амжалтануудай болон hалбаран хүгжэхын түлөө;

Индиин ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи хани барисаанай түлөө;

бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө! — хундага үргэхыемни зүбшөөгыт.

* * *

Н, С. Реддинн, Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэнүүд ехэ анхаралтайгаар шагнагдажа, удаан үргэлжэлhэн альга ташалгаар уттагдаа.

Сайлалга хани барисаанай оршон байдалда үнгэрбэ.

КПСС-эй XXVI СЪЕЗДЫЕ ҮГТҮҮЛАН

...ан-Удын хүүргын түгэрэгсэлнүүдые бүтээ... ...водой хабсаралтын 4-дехэ 3-дахи разрядай ...ргагнууршан, ВЛКСМ-...гүүн Анатолий Яковец ...г. Тэрэ хоёр жэлэй ...тэ Украинада электро... ...ршадай курс дүүр... комсомолой путевкоор ...-да худэлхэ гэжэ ерээ ...натолий мүнөө коллек... ...ногоо хүндэтэй хүн бо... ... Тэрэ халаанайнгаа ...ан саг үргэлжэ үлүү... ...ргэнэ.

...ГАГ ДЭЭРЭ: А. Яко... ...БАЛДУЕВАЙ фото.

ХҮНДЭТЭ «ЭСТАФЕТЭ»

...лион кубометр модон... ...тай модоной баазада ...ехи табан жэлэй на... ...бүхэндэ миллион ку... ...модон үhанhаа гар... ...а. обоологдоhон юм. ...ри миллион кубометр ...ой үhанhаа гаргагдаха ...д баярай митингүүд ...гдэhэн юм. Мүнөөшье ...модо ашаалагшадай ...нууд. ашаа зөөдэг ...нуудан экипажнууд ...та гуримаар миллион ...кубометр модо үhан... ...ргаха. зөөхэ. обоолхо ...э эрхэдэ хүртэхын түлөө ...рысэhэн байна.

...жэлэй заншалта ми... ...йгалай модоной баа... ...ду дээрэ hаяхан бо... Эндэ модоной баа... ...ктор В. Ф. Колбин, ...начальник Ю. В. ...ов, модо ашаалагша... ...гадир Н. Н. Рома... ...тэд баяр баясхалан... ...ион байдалда үгэ хэлэжэ, сугларагшадые, энэ амжалта туйлаhан худэлмэришэдые амаршалаа. Удаань миллиондохи кубометр модон үhанhаа гаргаг... даба. Энэ хүндэтэ эрхэдэ 1980 оной социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаhан хөёрдохи причалай Н. Н. Романовай бригада хүртэhэн байна. Тус бригада энэ жэлэй навигациин туршада 223 мянган кубометр модо үhанhаа гаргажа, абаhан социалис уялганнуудаа 23 мянган кубометрээр үлүүлhэн байха юм. Тиигэжэ бригадын коллектив Улаан вымпелээр шагнагдаа.

Миллиондохи кубометр модон Н. Н. Романовай бригадаhаа саашадаа Н. П. Гончарук, В. А. Сташайтус гэгшэдэй ашаа зөөдэг машинын экипажда дамжуулагдана. Тэдэнэр энэ модые обоолон суглуулдаг газарта абаашаа. Энэ хүндэтэ рейс хэхын түлөө жолоошод бүхэли жэл соо нилээд ехэ оролдолго гаргаhан байха юм. Тус экипаж навигациин үедэ 40 мянган кубометр модо зөөхэ уялгатай hаа, тэрэнээ 61,8 мянган кубометртэ хүргэhэн байна.

Удаань энэ хүндэтэ «эстафетын» hүүлшын шатые штабель ябталагшад дүүргэнэ. Эндэ В. В. Ширкинэй бригада миллиондохи кубометр модо машинаhаа буулган абаа. Тиигэжэ тус бригада 63 мянгадахи кубометр модо штабельда ябталжа, навигациингаа уялгые 13 мянган кубометрээр үлүүлээ.

С. БОГУСЛАВСКИЙ.

ПАРТИИН ХАРАА ТҮСЭБ — БҮГЭДЭ АРАДАЙ ХЭРЭГ

КПСС-эй ЦК-гай проект зүбшэн хэлсэнэбди

ХОЛЫН ХАРААТАЙ ЗОРИЛГО

Арбадахи түсэбтэ табан жэлнай мэнэ дүүрэхээ байна. Табан жэлэй хугасаада таналгаряагүйгөөр ажаллаhан хүнүүдэй хүдэлмэриингөө дүн согсолхоор саг болоо.

Үнгэрhэн эдэ жэлнүүдтэ сагай уларилай hайтай муутай байhые малшан бүхэн мартанагүй ёhотой. Малдаа тэжээл элбэгээр бэлэдхэдэг, тэрэнээ hайнаар буйлуулан, гамтайгаар хэм хэмжүүр соонь эдюулхэ гэжэ оролдодог малшад жэл бүриингөө даабариие ходо дүүргэжэ шададаг байгаа.

Манайшье совхоздо тиимэ малшад олон. Жэшээнь, мяханай үүлтэрэй үхэр харуулhалдаг коммунист Санжижап Цыбиков, шахан таргалуулгын түүртэдэ хүдэлдэг Бадма-Даша Цыренов, КПСС-эй гэшүүн Цырен-Ханда Цыренова гэгшэд жэл бүри hайн дүнгүүдые түйладаг гээшэ. Коммунистка Цырен-Ханда Сандаковна Цыренова нёдондо өөрынгөө хүүгэдтэй хамта 167 эрэ буруунуудые тушаажа абаад, нэгэшье толгой гарзада оруулангүй, бүрин бүтэнөөр харуулhалжа шадаа. Тэрэнэй оролдосотой хүдэлмэри үндэрөөр сэгнэгдэhэн, маргаалда хүртэhэн байха.

Мүн КПСС-эй гэшүүн, үнинэй малшан Андрей Бадмаевич Цыренов 110 эмэ буруунуудые сүүдхэ бүхэндэ 800 — 900 граммаар шэгнүүрыень нэмээгээ hэн.

Хонишод Георгий Галданович Базаров Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй депутат Вера Доржиевна нүхэртээ хоюулан эхэ хонидые харуулhалдаг юм. Эдэнэр жэл бүхэндэ 100 эхэ хонин бүриhөө зуунhаа дээшэ хурьгадые түлжүүлдэг баян дүршэлтэй айлайхи. Тэдэнэй харуулhалдаг эхэ хонид ямаршье сагта хүсэ шадал hайтай байдаг.

Коммунист Гонгор Зундуевич Дашимолоновой даадаг түбэй hаалинн комплексын малшад hу hаалгаар түсэбтэ даабаряа дүүргэжэ шадаhыень социалис мүрысөөнэй дүн батадхаба.

Мал ажал дээрэ хүдэлдэг залуу хүнүүд hүүлэй жэлнүүдтэ олон боложо байнхай. Хүндэ хүшэр бар хүсэнэй ажалай улам оньhожоруулагдажа байhан, электрын эльшын хэрэглэгдэдэг болоhон дээрэhээ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, шанарыень hайжаруулха арга боломжо үргэдэнэ. Мүнөө үеын оньпон түхеэрэлгэнүүдые, элдэб техникэ хүдэлгэхэ мэргэжэлтэй хүнүүд хэрэгтэй болоно. Залуу үетэнние хүдөө ажахын үйлэдбэри дээрэ олоор хабаадуулдаг болохо асуудал шинидхэгдэнэ.

Жэшээнь, би Анна Дашеевна нүхэртээ мал ажал дээрэ хүдэлжэ эхилhээр тэбхэр 20 жэл болобоб. Анха түрүүн Хасууртын Харганаагай hу haалинн фермэ дээрэ хүдэлхээ ерээ hэмди. Энэ фермэмнай 1969 онhоо мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилдэг шэглэлтэй болгогдоо. Тиихэдэ hу ехэтэй, үүлтэр hайнтай үнеэдые ондоо фермэдэ абаашагдаhан байгаа.

Бидэндэ хальмагай, казахай сагаан толгойто үүлтэрэй буханууд даалгагдаhан бэлэй. Манай нютагай эрхэ байдалда таараhан нимэ үүлтэрэй бухануудые hайнаар харуулhалжа, таргаар барижа байгаад, үнеэдтэ табихада, тэдэнэй огто hубайрдаггүй байhаниинь элирээ.

Жэшээнь, манай гүүртын эхэ малай зуун толгой бүхэнhөө дунда зэргээр 87 толгойhоо доошо тугал абтадаггүй. 1978 ондо 100 толгой үнеэд, гүнжад бүхэнhөө 98, 1979 ондо — 92 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр тэнжээhэн байнабди.

Энээнhээ гадна бидэ өөhэдынгөө хүсөөр малайнгаа үбэлжэлгын үедэ эдихэ тэжээл бэлэдхэдэг гээшэбди. Жэл бүхэндэ мянга гаран центнер үбhэн hүрилэгдэдэг юм. Үбhэ хуряалгын хүдэлмэридэ гол түлэб гүүртымнай малшад, тэдэнэй хүүгэд хабаадалсадаг. Морин косилкаар, гар хажуураар ногоо сабшажа, гутаангүй тармадаг, бухалладаг, hүрилдэг гуримтайбди. Манай гүүртынхидэй хүсөөр бэлэдхэгдэhэн үбhэнhөө hубай малай үшөө хоёр гүүртынхид хүртэлсэдэг шуу. Энэ жэлдэ 1100 центнер үбhэн абтаа hэн. Даабари 110 процент дүүргэгдээ. Энээнhээ гадна нилээд ехэ зеленко абтаа.

Энэ намартаа дулаан байгаа. Тиимэhээ малнан ходо бэлшээридэ ябажа, горитой тэжээл алмагдаhан жэшээтэй. 170 гаран үхэртэ үртэхэ тэжээлэй арбаншье процентыень алмаад байгаа хада hара, квартал соо али эзэргын ехэ үбhэн алмагдалтай гээшэб. Хабарай хагсуу гү, али январиин янгинама хүйтэн сагта алмагдаhан тэжээл ашаг үрэеэ харуулхал ёhотой.

Мүнөө манай гүүртын үхэр адуулагша Гасаран Дулмаев, тугалшан Римма Базарова, бидэ хоюулаа «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тушаа Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съезд дээрэ харагдаха КПСС-эй ЦК-гай проект дотор хэлэгдэhэн бүхы зүйлнүүдтэй ,танилсажа байнабди.

Арбадахи табан жэлэй туршада манай орон дотор хэгдэhэн, бүтээгдэhэн, байгуулагдаhан юумэнүүд тухай уншахадаа баярлаха, бахархаха дуран эзэлүүдгүй хүрэнэ. Илангаяа хүдөө ажахые улам хугжөөхын, хүдөөгэй хүн зоной hуудал байдалые hайжаруулхын тула хэгдэhэн юумэнүүд гайхамаар ехэл даа.

Бүргын, Хуртагын отделениинүүдтэ соёлой томо байшангууд, хүүгэдэй саад, hургуули, байрын олон гэрнүүд, манай фермэдэ бани гэхэ мэтын барилгануд, үйлэдбэриин олон байра бодхоогдоо. Айл бүхэн (малшадшье байбал) телевизортэй болонхон. Хубиин хүнгэн автомашинатан, мотоциклтай айлнууд улам олон боложо байна. Хэдыхэн жэлэй саада тээ хоohон байhан талада шэнэ байшангууд бодожо, гудамжануud зурыжа эхилээ.

Шэнэ, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ, арбан жэлэй туршада туйлагдаха экономическа ба социальна хугжэлтын гол шэглэлнүүдhээ харахада, саашадаа бүри ехэ хубилалтануудай үзэгдэхэ байhые ойлгонобди. Илангаа хүн зоной ажаhуудал hайжаруулха асуудалда ямар ехэ анхарал хандуулагдана гэшэб. Энэмнай имагтал үйлэдбэриин бүхы hалбаринуудые улам ашаг үрэ ехэтэй болгохо, хүдэлмэриин шанар hайжаруулха хэрэгтэй сэхэ холбоотой. Тиимэhээ ямар нэгэн үйлэдбэри дээрэ ажаллажа ябаhан хүн өөрынгөө дааhан хэрэгтэ ехэ харюусалгатайгаар хандаха, ажалай үльгэр жэшээ харуулха уялгатай гэжэ hананаб.

Нимэ hайхан үе сагта ажаллажа байhан бидэнэй барандаа золтой, жаргалтай зон гээшэбди гэжэ хэлэхэ уялгатайб. Коммунизм байгуулгада өөhэдынгөө хүбитые оруулалсаха хүби заяатай байhандаа урмашан, ерээдүйн hаруул hайхан сагые аршалалсаха уялгатай үри бэедээ зальхиха, зааха юумэн манда олон шуу.

Манай Харганаагай мяхалиг үүлтэртэй үхэр харуулhалдаг малшад бултадаа КПСС-эй ЦК-гай проектые үнэн зүрхэнhөө hайшаахаhаа гадна, түрэл партиингаа эзэгжээтэ съездын хүндэлэлдэ зорюулан, 1981 оной түрүүшын кварталда гүрэндэ мал тушааха түсэбөө съездын нээгдэхэ үдэр бэелүүлээд байха гэжэ шиидээбди.

С. ТОГМИТОВ,
Захааминан районой Хамнинн совхозой мяхалиг үүлтэртэ үхэрэй фермые даагша, КПСС-эй гэшүүн.

ПАРТИЙНА БОЛОН ЭКОНОМИЧЕСКА hУРАЛСАЛАЙ ПРОПАГАНДИСТНУУДТА

«1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хугжэлтын гол шэглэлнүүд» тухай КПСС-эй ЦК-гай проектые орон дотор нэгэнөөр зүбшэн хэлсэжэ байна. Үндэhэ hуурин биhан документнүүдэй нэгые бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэгэ хадаа КПСС-эй XXVI съездэй бэлэдхэлэй харюусалтай шата, социалис демократиин бодото бэелэл, ороной гоо эзэн байhанай мэдэрэл совет хүнүүдтэ хүмүүжүүлэхэ шухала нүхэсэл болоно. Партийна, комсомолон ба экономическа hуралсалда хабаадагшад Гол шэглэлнүүд проектые зүбшэн хэлсэжэ, шудалжа захалба.

Партийна ба экономическа hуралсалда 1—2 хүн нэмэжэ үнгэргөөд, удаань hуралсалай ээлжээтэ темадые шудалалгада документын материалнуудые үргэлжэ хэрэглэхые дурадхагдана. Hурагшадай hуралсалай үр шэнжые, тэдэнэй эрдэм мэдэсые хараада аоажа, эхэ дэлмэриие таарамжатай hайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэй.

Зүбшэн хэлсэлгэ политическэ гүнзэгы удхатай, сэ шууд, бүтэмжэтэй hайн байhаараа шалгарха, зохихо шэ риин хараа түсэбүүдтэй, коллектив бүхэнэй толоо зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор үнгэргэгдэхэ ёhо

Эдэ hургуулинуудта hурагшад хэшээлнүүдтэ бэлэ дээ. КПСС-эй ЦК-гай проект дээрэ hайнаар хүхэ ёhотой. Харин хэшээлнүүдэй үедэ hанамжануудаа хэ абалсаха, гол дүримүүдые хамтаараа зүбшэн хэлсэгэ хала.

Зүбшэн хэлсэлгын үедэ үнгэрhэн арбан жэлэн дүн тухай гүнзэгыөөр бодожо үзэхэ хэрэгтэй. Ушарынь гэхэдэ, эдэ жэлнүүд совет арадай баатар гаоьяата хэрэгүүдэй түүхэдэ горитой hуурин эзэлнэ. Ороной эко мическа, эрдэм, техникын ба оюун ухаан бодолой ехэ хүсэн, дүршэл шадабаритай мэргэжэлтэд шэнэ жэлэй турша соо коммунис байгуулалтын бүрин ехэ ажэнэй зорилгонуудые шиидхэхэ арга олгохо байна. Проект бидэнэй урагшаа бата найдамтангаар дабшаха хүн түсэбүүдые нээнэ.

Ороной экономическа ба социальна хугжэлтын зорилгонуудые ойлгуулгада, зүбшэн хэлсэлгэдэ хэшээлнүүдэй гол анхарал хандуулагдаха ёhотой. Партийна экономическа стратегиин уг залгамжалдаг баhые элиг харуулха, хугжэлтэ түгэс социализмын зохеон байгуулха ехэ арга боломжонуудые, партийн түсэбүүдэй амгалан бан, зохёохы шэнжэ шанарые харуулха шухала.

Наяад онуудта Коммунис партиин нинтын бүхы үйлэриин ашаг үрые саашадань дээшэлүүлhэнэй, ажалай тээсэ нэмэhэнэй, совет хүнүүдэй социальна ба эдэбхиие хугжөөhэнэй үндэhэ hуурин дээрэ арадай ажалай материальна ба соёлой хэмжээе хэлбэришэгдэ дээшэлүүлхэ, хүниие али бүхы талаhаань хугжөөхэ тавжатай hайн эрхэ байдал байгуулха хараа шэглэлээ эхэ сэхээр бэелүүлжэ байна.

Арбан нэгэдэхи табан жэл энэ замдань харюусалгаа шата болохо юм. Арадай ажахые тогтуурытан hайн шууд сэхээр хугжөөhэнэй, эрдэм, техникын дэжэ хурдадхаhанай, экономикые хугжэлтын хурдан түргэн да гаргаhанай, ороной үйлэдбэриин хүсые бүри зүбөөр хэрэглэhэнэй, бүхы түхэлэй нөөсэнүүдые али б талаарнь алмаhанай, хүдэлмэриин шанар hайжаруулнай үндэhэ hуурин дээрэ совет хүнүүдэй ажаhуудаа саашадань hайжаруулха гэhэн түсэбтэ табан жэлэй зорилгые пропагандистнуud али бүхы талаhаань гүнзгөөр харуулха уялгатай.

Нинтын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, тэрэнэй хугжэлтын замда гаргаха, эрдэм, техникын дэжэлэлтэй дадхаха талаар партиин хараалhан хэмжэнүүдые зүбшэн хэлсэхэ шухала.

Гол хүсэнүүд болон нөөсэ баялигууд зохёон байгуулжа ажал хэрэгүүдтэ, арад зоной ажаhуудалые улам hайжаруулгада зорюулагдаха зэргэтэй.

Эдеэ хоолой асуудалые шиидхэлгэдэ, хүдөө ажахы бүхы агропромышленна комплексые саашадань хугжэлгэдэ, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлгэдэ партиин онсо ораалаа хандуулна. Арадай хэрэгүүдэмжын эдбараа үйлэрилгэ улам үргэдхэхөөр, гэр байра бүри ехээр барихаа арадай гэгээрэлые, элүүрые хамгаалгые, соёлые, спортые саашадань хугжөөхэ горитой ехэ хэмжээнүүдые бэлдэхэ хэрэ хараалгадаа.

Ажахын хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлгэ, мэргэжэлтэдтэ үүсхэл эдэбхи, харюусалга болон ажал хэрэгтэй сэхэ хандасые хүмүүжүүлхэ гээшэ үйлэдбэриин ажаhуудай шухала нүхэсэл болоно. Түсэблэлгые hайнаар ажахы эрхилэлгые гуримшуулха бүлэг хэмжэнүүдые улгэдэ hуралсагшадай онсо анхарал хандуулгаа рэгтэй.

Шэнэ зорилгонуud эмхидхэлэй ба политическэ бүхы дэлмэриие hайжаруулха, ажалша коллективүүдэй, хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй эмхидхэл, жаяг журам болгохо хёохы үүсхэл эдэбхи саашадань дээшэлүүлхэ эрилгэ бина.

Проектые зүбшэн хэлсэхэдээ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, продукциин шанар hайжаруулхын, фондын ашаг дээшэлүүлхын, ажахын тоосоос нэбтэрүүлхын, проектөөрынь үнэ сэнгые хямдаруулхын, түүхэй, материалнуud, электрын эльшэ хүсэн болон түлишэ гамтай hэн зүбөөр гаргашалхын тула доторойнгоо нөөсэнүүдые дэрхэ талаар элсүүлэн хабаадуулха гээшэ пропагандистнуud гол зорилго болоно. hуралсагшадай бүхы ажалшадай нуud, дурадхалнуud наринаар шэнжэлэгдэн согсолгоно. Партийна комитедүүдтэ дамжуулан үгтэхэ ёhотой.

Гол шэглэлнүүдэй проектые шудалгга, зүбшэн хэлсэлгэ hуралсагшадай, бүхы ажалшадай политическэ болоно лай үүсхэл эдэбхиие дээшэлүүлхэ уялгатай. Пропагандистнуудта туhаламжа үзүүлхын тула семинарнуud үргэгөөл, таарамжатай байна. Партийна, советскэ ба бүхы хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд ороной экономическа ба социальна хугжэлтын эгээн гол шухала асуудалнуud хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ, үгэ хэлэхэ эрэгтэй. Ажахи табан жэлэй түгэсхэхы шатада партийна, советскэ ба ажахын зургаануудай ажал ябуулга тухай, КПСС-эй ЦК-гай съездэ бэлэдхэл тухай, түсэбүүд болон социалис ажалшадай нуудаа хүнүүдэй ямараар дүүргэжэ байhан тухай тоолгоно материалнуудаар пропагандистнуudые хангаха шухала.

КПСС-эй ЦК-гай проект тухай, арбадахи табан жэлэй даабаринуudые дүүргэлгын дүнгүүд тухай, партийн ба съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөөнэй ямараар ажалшадай гэржэ байhан тухай материалнуudтан выставка соёлой ордонгуудта, клубуудта, библиотекэнүүдтэ, эмнелгэдэ, ческэ гэгээрэлэй байшангуудта, экономическа ба социальна ажалшадай кабинедүүдтэ эмхидхэхыень дурадхагдана.

РАЙОННО ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИ

ШЭНЖЭЛХЫ, ШҮҮМЖЭЛХЫ ШЭГЛЭЛГҮЙГӨӨР...

Прибайкалиин районно XXV партийна конференци боложо үнгэрбэ. КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь И. Я. СЫЩУК тоосоото элидхэл хээ. Элидхэлые зүбшэн хэлсэлгын үедэ Сэлэнгын модоной баазын парткомой секретарь Е. М. КУЗЬМИНЫХ, «Прибайкальский» совхозой директор В. И. ТЕЛЕШЕВ, Итанцын леспромхозой модо бэлэдхэгшэдэй комплексно бригадын бригадир Ю. И. ХОДАКОВ, райгүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таhагай начальник В. И. ЖИТИХИН, Байгалай леспромхозой директор С. И. ГРИШКИН, «Прибайкалец» колхозой hаалишан Л. А. БАРСКОВА, «Межколхозстрой» трестын нүүдэл-оньhожоруулагдамал колонныи начальник А. Е. ТИМОФЕЕВ, «Зырянский» совхозой парткомой секретарь И. Г. ТЕМНИКОВ, Татауровай авто-заhабарилгын заводой хүдэлмэришэн Т. И. СКВОРЦОВА, Таловкын түмэрбетон хэрэгсэлнүүдэй заводой директор А. С. ШУМИЛИН, ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Н. М. АНТОНОВ, «Бурводстрой» трестын нүүдэл- оньhожоруулагдамал колонныи жолоошон В. П. ДОБРЫНИН, Түрхын дунда hургуулиин партийна организациин секретарь Л. И. ГОРБУНОВА, Түрхын хүдөөгэй Советдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Л. М. БАБИНЦЕВА, Кикын ой модоной ажахын партийна организациин секретарь В. М. ДРУЖИНИН гэгшэд үгэ хэлэhэн байна.

Конференциин хүдэлмэридэ Буряадай АССР-эй финансын министр Ч. В. ЕНДОНОВ, «Забайкаллес» нэгэдэлэй генеральна директор В. Р. ВОРОЖЕИКИН гэгшэд хабаадалсаба. КПСС-эй обкомой секретарь Л. В. ПОТАПОВ дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Районно партийна конференци дээрээ Прибайкалиин коммунистнуud гансашье тоосоото үе соохи ажалаа хаража үзэхэ бэшэ, харин бүхы түсэбтэ арбадахи табан жэл соо КПСС-эй райкомой болон бүхы партийна эхин организациинуудай ябуулhан политическэ, эмхидхэлэй ба үзэл сурталай хүдэлмэрние коммунис ёhоор сэхэ, шүүмжэлхы шэглэлтэйгээр шэнжэлхэ зорилго табиhан байна.

КПСС-эй XXV съездын, партийн ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбринүүдые бэелүүлхые оролдон, КПСС-эй райком болон партийна эхин организациинуud эмхидхэлэй ба ниитэ политическэ хүдэлмэриеэ hайжаруулха, ажахын социальна барилгын асуудалнуудые шиидхэн, арбадахи табан жэлэйнгээ түсэб, уялгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ районойнгоо ажалшадые зоригжуулха талаар зарим тэды дүнгүүдые туйлаа гэжэ конференци дээрэ тэмдэглэгдээ. Арбадахи табан жэл соо 33,3 миллион түхэриг капитальна hомолого ашаглагдаhан, тэрэнэй 7,1 миллониинь культурно-ажаhуудалай барилгада гаргашалагдаhан байна. Энэ хугасаа соо Байгалай леспромхоздо доодо склад, Сэлэнгын модоной баазада шпала хюрөөдэлгын ба паркет бүтээлгын цехүүд, Татауровай авто-заhабарилгын заводто угаалгын цех, лесхозуудай промышленна объектнүүд, Түрхэ, Татаурово тосхонуудта соёлой байшангуud ашаглалгада үгтөө. Районой хүн зондо 840 шэнэ гэрэй түлхюур барюулагдаа.

Арадай үргэн хэрэглэмжэ хангалгын, худалдаа наймаанай, хэлхеэ холбооной болон бусадшье эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд hhала амжалтатай. Арбадахи табан жэлдэ 144 миллион түхэригэй эд бараан худалдагдаха түсэбтэй аад, 147 миллион түхэригэй эд бараан худалдагдаад байна. Ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалга 68 процентээр дээшэлээ.

Эдэ бүхы түйлалтануud туhай конференци дээрэ элидхэлшэшье, үгэ хэлэгшэдшье тогтоо. Энэ хадаа КПСС-эй райкомой, партийна эхин организациинуудай ажалшадай хоорондо эршэтэ социалис мүрысөө эмхидхэн, тэдэнние арбадахи табан жэлэй түсэб, уялгануудые заатагүй дүүргэхэ хэрэгтэ зоригжуулан түйлаhан амжалта гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Тоосоото элидхэлтэй танилсаад, үгэ хэлэгшэдые шагнаад байхада, үйлэдбэриин участогууд дээрэхи коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл, харюусалгые дээшэлүүлхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ гэжэ хараг дана.

Гэхэтэй хамта конференци дээрэ шэнжэлхы, шүүмжэлхы шэглэлтэй, коммунис ёhоной эрид сэхэ хөөрэлдөөн боложо бираагүй. КПСС-эй райкомой, тэрэнэй бюрогой хүдэлмэрндэ зарим тэды дутагдалнуud бии гэжэл юрэ тэмдэглэhэн байна.

Жэшээнь, Татауровай авто-заhабарилгын, барилгын материалнуудай заводуудые hэльбэн шэнэлхэ талаар хараалагдаhан хэмжэнүүд гүйсэд бэелүүлэгдээгүй. Еловско леспромхозой хүдэлмэри hуладашанхай. Тэрэ энэ жэлэйнгээ түсэбые дүүргэнэгүй. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар гүрэнэй түсэб Итанцын леспромхоздо, Таловкын түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй заводто, Прибайкалиин болон ажахынуud хоорондын ой модоной ажахынуудта бэелүүлэгдэнэгүй. Түс коллективүүдтэ энэ хараа түсэбүүд бүри 1975 оной-хиhоо доошоо орошоо.

Байгша ондо район доторхи дүүргэгдээгүй барилгын хэмжээн жэлэй түсэбэй жараад процентдэ хүрэнэ. Энэ капитальна hомологлын мүнгэн зөөрние буруугаар ашаглаhанhаа, барилгын материал болон түүхэй эдые хайша хэрэгээр, hаланаар хэрэглэhэнhээ болоо гэбэл алдуугүй. «Бурводстрой» трестын нүүдэл оньhожоруулагдамал колонно муу шанартай барилга хэжэ, колхоз, совхозуудта нюдэ бүрэлэн тушаана.

Эдэ бүхы дутагдалнуud туhай тоосоото элидхэл соо хэлэгдээ. Гэбэшье элидхэлшэшье, үгэ хэлэгшэдшье энэ дутуу дундануудай гол шалтагаануудые тодорхойлон шэнжэлжэ, тэдэние усадхаха замые элирхэйлжэ шадаагүй. Мүн энэ гээгдэл хохидолой гол гэмтэдые элирүүлжэ, шанга шүүмжэлэлшье хэгдэхээр байгаа ха юм.

Прибайкалиин районой хүдөө ажахы энэ табан жэл соо hанаhанда хүрэмөөр хугжэлтэ абажа. гүйсэд ашаг үрэеэ үгэжэ бираагүй байна. Таряан ажалай ба мал ажалай продукци үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэб дүүргэгдээгүй. Ажахынуудай финансово-экономическа байдалыншье тулюур.

Мал ажалай гээгдэнги тулюур байдал гол түлэб тэжээлэй хомордоhонhоо болоно. Район дотор мүнөө жэлдэ ниитын малда хэрэгтэй үбhэ тэжээлэй 13,8 процент бэлэдхэгдэнхэй. Хүдөө ажахын ургамалнуудай ургаса үшөөл бага баиhаар. Энэ хадаа агротехникын сахигдадагүй, үрэhэ, хүрэнгэ шэлэн сэбэрлэлгын хүдэлмэриин hайнаар ябуулагдадаггүй дээрэhээ болоно бшуу. Газар таряалан уhалха арга боломжонуud гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй. Тиихэдэ уhалагдадаг газаршье гүйсэд ашаг үрэеэ үгэнэгүй. Эдэ бүгэдэдэ райгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин мэргэжэлтэд анхаралаа юундэшьеб багаар хандуулна.

Районой ажахынуудта мал үсхэбэрилгын асуудал үшөөл гүйсэд шиидхэгдээгүй байhаар. Үхэл гарза олон. Илангаяа «Зырянский» совхоздо мал олоор гарзалhан байна.

Иимэ дутагдалнуудта конференци дээрэ горитой анхарал хандуулагдажа, шанга шүүмжэлэл хэгдээгүй. Тиихэдэ энэ бүхы дутуу дунданууд хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүхы участогуудта коммунистнуudые тааруулан хубаарилжа табяагүйhөө, тэрээнhээ уламжалан хүдөө ажахыда партийна хүтэлбэриин hуладаhанhаа эхнтэй гэжэ hанагдана. Жэшээнь, «Прибайкалец» колхозой «Зырянский», «Прибайкальский» совхозуудай партийна организациинуud малшадые КПСС-эй зэргэдэ үсөөнөөр абана. Теэд гансашье хүдөө ажахыда бэшэ, мүн промышленна предприятинуудташье энэ хүдэлмэри гүйсэд hайнаар ябуулагданагүй гэжэ тэмдэглэлтэй. Тиимэhээ КПСС-эй райкомой, партийна эхин организациинуудай кадрнуудай талаар ябуулдаг бүхы хүдэлмэридэ зүб сэгнэлтэ үгэжэ, шүүмжэлэл хэхээр байгаа. Иимэ шүүмжэлэл үгэ хэлэгшэдэй нэгэниньшье хээгүй.

КПСС-эй ЦК-гай «Үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саашадань hайжаруулха тухай» тогтоолой үндэhөөр районой партийна организациинуудта ябуулагдадаг хүдэлмэриин мүнөөнэй байдал тухай хөөрэлдөөн конференци дээрэ мүн лэ болоhон байна. Партийна, комсомолон hуралсалые ашаг үрэ ехэтэйгээр ябуулха, ажалшадай экономическа эрдэм мэдэсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ КПСС-эй райком болон партийна эхин организациинуud hhала анхаралаа табидаг болонхой. Бүхыдөө 63 теоретическэ семинар болон политическэ гэгээрэлэй hургуулинуудта мянга гаран коммунист, 650 партийнабэшэ хүнүүд hуралсана. Марксизм-ленениизмын эхин hуралсалда дүрбэн зуу гаран комсомолшуud, экономическа hуралсалда 2400 хүдэлмэришэд болон колхознигуud hурадаг байха юм. Пропагандистска кадрнуудые бэлэдхэлгэшье нилээд hайжараа. Ажалшадые, илангаяа залуушуулые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана.

Гэбэшье эндэ алн болохо дутагдалнуud үшөөл олон гэжэ конференци дээрэ шүүмжэлэл гараа. Олохон hургуулинуудта хэшээлнүүд идейно-теоретическэ, научно-методическа талаараа тулюураар үнгэргэгдэнэ. hуралсалда хабаадагшад марксизм-ленинизмын үндэhэ hуурин табигшадай зохёолнуудые гүйсэд hайнаар шудалнагүй.

Энэ мэтэшэлэн районой партийна организациин саг үргэлжэ ябуулжа байhан хүдэлмэриин али олон дутагдалнуud, шиидхэгдээгүй асуудалнуud конференци дээрэ элишэлэгдээ. Тэндэhээ уламжалан, дутуу дундануудаа усадхаха, зорилгонуудаа бэелүүлхэ талаар районно партийна конференци дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаба.

Конференциин hүүлээр шэнээр hунгагдаhан партиин райкомой эмхидхэлэй пленум боложо, КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретаряар **И. Я. Сыщук**, секретарьнараар **Г. Б. Цыденов, А. К. Затеев** гэгшэд hунгагдаа.

Д. ДАШИЕВ,
Буряан тусхай корр.

Людмила Александровна Орлова арбан юhэдэхи жэлээ Улаан-Удын С. М. Кировэй нэрэмжэтэ заводой харюусалгатай нэгэ участогта электро-гагнууршанаар хүдэлнэ. Тэрэ мэргэжэлээ түгэс шудалжа, 4-дэхи разрядта хүртөөд, ажал дээрээ эрхим амжалта туйлана. Табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабариие үшөө үнгэрhэн жэлдэ сүм бэелүүлhэн тухайгаа тэрэ элидхээ hэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. А. Орлова ажалдаа.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЭРШЭТЭ АЖАЛАЙ УРМА

Улаан-Удын киномеханическа завод хадаа кинотеатрнуудан мебель бүтээхэ талаар ороноймнай долоон предприятинуудай нэгэн болодог. Гэхэтэй хамта Сибирь болон Алас Дурна зүгтэ тэрэ гансахан предприяти юм. Бүтээhэн продукциньь ороноймнай ная гаран городуудта, мүн хилын саанахи ороннуудташье эльгээгдэдэг.

КПСС-эй XXVI съездын урдахи бүгэдэ арадай мүрысөөндэ түс заводой коллектив хам оролсожо, арбадахи табан жэлэйнгээ түгэсхэхы жэлые амжалтатайгаар дүүргэхые оролдожо байнхай. Байгша онон гурбан кварталда продукци худалдаха түсэбынь 100,8 процент дүүргэгдэжэ, ажалай бүтээсэ 0,6 процентээр дээшэлээ hэн. Мүн энэ жэлэй хоёрдохи, гурбадахи кварталнуудай дунгүүдээр түс заводой коллектив районойнгоо хоёрдохи бүлэгэй промышленна предприятинуудай дундаhаа шалгаржа, КПСС-эй Железнодорожно райкомой ба районно Советдэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэн юм.

Мүнөө киномеханическа заводой продукци үйлэдбэрилхэ арбан hарын түсэб 101 процент, продукци худалдалгань 100,4 процент, ажалан бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаринь 101 процент дүүргэгдээд байна. Түс коллектив «КПСС-эй XXVI съездэ — эршэтэ ажалай 26 недели» гэhэн уряа доро ажалай вахтада жагсанхай. Энэ эршэтэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ Валентина Георгиевна Федотовагай ударидадаг оёдолшодон бригада түрүүлжэ ябана. Бригадын гэшүүд бултадаа коммунис ажалай ударнигууд юм. Тэдэнэр халаан бүриингөө даабариие ходо 110—115 процент дүүргэнэ.

Электро-гагнууршан Анатолий Иванович Макеев, мебель хабсаргагша Анатолий Яковлевич Журавлев, шэрдэгшэ Иван Иванович Галахов гэгшэд коллективэйнгээ түйлажа байhан амжалтада хүбитаяа hhала оруулна. Жэшээнь, А. И. Макеев арбадахи табан жэлэйнгээ түсэб, уялгануудые В. И. Ленинэй түрэhөөр 110 жэлэй ойдо дүүргэhэн. Тиихэдэ А. Я. Журавлев түгэсхэхы жэлэйнгээ түсэбые бэелүүлээд, Агуу Октябриин 63 жэлэй ойе угтаа hэн.

Д. ГАРМАЕВ.

Совет орон дотор

ЛИПЕЦК. «2000» гэжэ нэрлэгдэhэн стан Новолипецкэ металлургическа заводой түрүү участогуудай нэгэн юм. Тус коллектив түгэсхэхы жэлэй бүхы гурбан квартал соо социалис мүрысөөндэ илажа, СССР-эй Хара металлургиин министерствын ба hалбаринн ЦК-гаа жуулгын Улаан тугта хүртөө юм. Энэ стан жэлдэ миллион тонно булад лист хабтагайлан гаргаха ломжотой. Мүнөө эндэ жэл соогоо элдэб хэлбэри миллион тонно листовой прокат үнлэдбэрилэгдэнэ. ашаглалгада үгтэhэнhөө хоншо 500 мянган тонн hалл, 65 миллион киловатт-час элшэ хүсэн алмаг

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: цехэйнь начальник, 1980 оной эй Гүрэнэй шангай лауреат А. Белянский (тэгэндэ рүү металлургнуудай дунда. Зүүн гарhаа — А. Н С. Тюрин, В. Тычина, В. Скачков.

ТАСС-ай фотохр

Областной партийна конференциин делегат

МИИИИ НАНГИН УЯЛГА

Дымбрылов Доржо Дымбрылович — «Авангард» совхозой Алташын-Адаган һаалнин фермые даагша. Мухар-Шэбэрэй XXV районно партийна конференциин дээрэ коммунист Д. Дымбрылов областной партийна конференциин делегадаар һунгагдаба.

Манай корреспондент нүхэр Д. Дымбрыловтэй уулзажа, ажал хэрэг тухайгаа хөөрэжэ үгэхыень гуйһан байна. Тэрэнэй хөөрөөе доро толилнобди.

КПСС-эй ээлжээтэ, XXVI үдые зарлаха тухай КПСС-ЦК-гай июнийн (1980 он) үмэй тогтоолые манай зозой ажалшад урма баргаар угтаа һэн. Тиин партийнгаа дээдын ехэ идаас нэрэтэй солотойжалай шэнэ амжалтаараар угтахын түлөө соалис мүрысөөн эршэдээ. найшье һу һаалиин фермын коллектив энэ мүрысөндэ хам оролсоо.

Коллективнай багахан юм. ойдоол табан һаалишад, рбан мал адуулагшад. Зурын зуун толгой үхэртэйн, тэдэнэймнай хоёр зуунь һаамхай үнеэд. Ажаһнгаа бүтээсэ, малайнгаа шэмые дээшэлүүлхые ондожо, зарим тэды амгта туйлаабди. Мүнөө маараар үнеэ һаадаг операто 40 — 50 үнеэдые нэгэ о һаана. Үнгэрэгшэ жэл 3400 центнер һу һаажа, рөндэ 3200 центнерынь шаха түсөбтэй һэмди. Тэгэ үлүүлэн дүүргээбди. Харин энэ жэлдэ хүндэхэн ажалгэ эхилжэ байна. Нүр хуйтэржэ, сагаан сохоор жорхёо. Үбһэ тэжээлнай. Бухы хэрэгтэй тэжээ-тэй оройдоол 10,9 проые бэлдэхэнхэйбди. Бэлонимнай ногоон тулюур шка, малнайшье гүйсэд лаагүй.

Үбшье манай коллектив алинн энэ хүшэр хүндэ алтада өөрынгөө эршэмхитэй ажалаар харюуг, түсэб, уялгануудаа гэн, малаа гарзалуулан шадаал һаа ехэ проа абажа, үбэлжэхөөр зоонхой. Фермымнай бүдэлмэри хамтын нэгэн түсэбөөр ябуулагдана. алис мүрысөөнэй гурим лагданхан. Ажалаймнай дхэл, журам шанга. Һаа, малшаднай булта ытэй бэрхэ, урагшаа тай зон юм. Эрмэлзэл эдэбхи үүсхэлыньшье Һаалишад Галина Даева, Екатерина Сампилова, мал адуулагша Нима-Цырен Сампилов гэгшэдэй оролдосотой ажалые онсо тэмдэглэлтэй.

Тугалшад Александра Гармаева, Сэпэлма Бадмацыренова гэгшэд мүн лэ һайнаар хүдэлнэ. Нёдондо жэл тэдэнэр зуун үнеэн бүриһөө 93 тугал абажа, гарзагүйгөөр тэнжэгээ һэн. Мүнөө жэлэй арбан һара соо 82 тугал аоаад байна. Тугалайнь байра тулюур. Теэд нимэ эрхэ байдалда тэдэнэй эрхим туйлалтатай байһаниинь һайшаалтай. Энээнһээ уламжалан, манай Алташын-Адагта тугалай шэнэ байра барихаар болоо гэжэ совхозоингоо дирекцидэ хандаха оайнаб. Энээн тухай хөөрэлдөөн гараһаншье гээшэ, теэд үшөөл шиидхэгдээгүй байһаар.

Нимэрхүү дутагдалнууд, мүн үилэ-бэриингөө ашаг үрые дээшэлүүлхэ нөөсэ арга ооломжонуудшье манай ажахыда бии. Малаа жэлэй дүрбэн сагта ногоон тэжээлээр тэнаалдуулангүй хангаха гэһэн оролдолгомнай һүүлэй хэдэн жэл соо бүтэнэгүй. Таралан, бэлшээриин ургаса муу. Совхозоинмай газар дээрэ Хёлгын уһалууриин системэ баригдажа, ашаглалгада үгтэнхэй. Теэд тэрэ системэ гүйсэд һайнаар хүдэлгэгдэнэгүй. Энэ намарай уһалалга оройдоо хэгдээгүй үлэшоо. Тиимэһээ хабарай уһалалга саг соонь эмхитэйгээр, һаннаар үнгэргэжэ, газар, таряалангыемнай һайса ундалуулхын тула таараха хэмжээнүүдые абахыень Мелиорациин ба уһанай ажахын министерствые гуйха байнабди.

Би гуша гаран жэлдэ түрэл нютагтаа хүдэлнэб. Ажахынгаа алишье һалбарида ажаллагдаа, совхозойнгоо отделениин эрхилэгшэшье болоод яоагдаа. Түрэл совхозоинмаа хэрэг минии һаһанаим хэрэг гэжэ һанан сэдьхэжэ яоадагби. Тиимэһээ ажахыдамнай тохёолдодог али олон дутуу дунданнуудта һанаагаа зобохо ушар гарадаг.

Манай «Авангард» совхоз тиимэ томошье ажахы бэшэ. Гэбэшье газар таряалангаа элдүүрилхэдэмнай тракторнуудная дуталдадаг шэнги болонхой. Бии байһан тракторнуудная оулта шадал батаинууд. «К-700» үхэлэй томо тракторнуудаа олошоруулаа һаа, һайн байгаа. Механизаторнууд дуталдана. Залуушуул хүдоо нютагта үлэхэ дурагүй. Теэд тэдэниие баһал ойлгохоор агша. Манай Алташын-Адаг тосхондо залуушуулай сүлөө сагаа үнгэргэхэ газар үгы. Хэдэн жэлэй саана оаригдаһан клуонай хуушаржа, үмхиршэнхэй. Тэрэниие һэльбэн шэнэлхэ проект совхознай захинхай.

Түрэһэн дайда, түрэл байгаалидаа эзэн еһоор хандаха, гамтайгаар ашаглаха гээшэ манай нангин уялга бшуу. Теэд һүүлэй үедэ дураа гутамаар ушарнууд олон болоо. Ой модон ямаршье гуримгүйгөөр отологдоно. Галдуулпан, хатаһан модоной олоншье һаань, залуу, ногоон ой соо түлеэ бэлдэдаг хуйхэрнүүд бии. Энээниие харуу-һалха, сахиха уялгатай хүдэлмэрилэгшэд юугээ харадаг юм ааб? Совхозой саб-шалангай, бэлшээриин газарые гам хайрагүйгөөр хахалаад, үмсэдөө хартаабха, зеленко тарижархидаг зоншье ушардаг. Тэдээндэ ямаршье зэмэ тохогдодоггүй.

Хүн гээшэ ганса ажалааараал ажамидардаг бэшэ ха юм. Тиимэһээ ажабайдалдамнай али олон ушардаг нимэрхүү дутагдалнууд манай оултанай, илангаяа бидэ, коммунистнуудай, онсо анхарал татаха еһотой.

Социалис экономическа хамжаанай гол зорилгонуудые бэелүүлгэ хадаа СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай хүгжэлтэдэ гүнзэгы удха шанартай. Жэшээлхэдэ, научно-техническэ дэбжэлтэ хангаха ажахые шэнэлэн һэльбэхэ, зэбсэгжүүлхэ хэрэгтэ горитой нүлөө үзүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Венгриин Арадай Республикын Капошвар хотодохи харгы зам барилгада ашаглагдадаг машинануудые бүтээдэг заводто ГДР-тэй үилэдбэрилэгдэһэн автомат түхеэрэлгэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

МТИ—ТАСС-ай фото.

ОНОЛ АРГАЯА ХАЛАН АБАЛСАБА

Бэшүүрэй районой дунда һургуулинуудта сэрэгэй темээр хэшээлнүүдые үнгэргэдэг багшанар дүй дүршэлөө андалдаха зорилготой сугларжа, һонирхолтой хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэбэ. Арадай гэгээрэлэй районно таһагай инспектор А. Б. Санжиев, военкомадай хүдэлмэрилэгшэ В. М. Безуглый гэгшэд зүблөөнэй хүдэлмэри хүтэлбэрилөө.

Потанинай дунда һургуулиин багша, военрук Ф. А. Елистратов сугларагшадай анхаралда сэрэгэй хэшээл үнгэргэжэ, бухы арга шадабаряа элирхэйлбэ. Бага аматай буугай ямар хубинуудһаа бүридэдэг байһаниие шудалха асуудалнуудта үхибүүд дүүрэн харюу үгэһэн байна. Жагсаалһаа гараха, мэргэлэн буудаха газарта дүтэлхэ, буугаа һомолхо гэхэ мэтэ даабаринууд жэнэдгүй дүүргэгдээ. Уулзалгада хабаадагшад Потанино тосхондохи буудалгын тирэй хүдэлмэритэй танилсаһан, мэргэн буудалгаар үнгэргэгдэһэн мүрысөөнүүдые харагаһан байна.

Түгэсхэлдэнь нүхэр А. Б. Санжиев хэшээлнүүдтэ сэгнэлтэ үгөө. Бага-Куналейн дунда һургуулиин военрук П. И. Некипелов һургуулиин дэргэдэхи музейн байгуулагдаһан түүхэ тухай, хүүгэдые Эхэ орондоо дуратайгаар хүмүүжүүлхэдэ музейн дүүргэдэг үүргэ тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ. Удаань лейтенант Безуглый олоной урда үншагдаха лекциинүүдэй темэнүүдые яажа олохо тухай заабари үгэбэ.

М. ОЧИРОВ.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ ТАШКЕНТҺЭЭ МОРДОБО

ТАШКЕНТ. (ТАСС). Хани еһоной албанай хэрэгээр Индиин Республика ошожо ябаһан КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев Дели ошохоёо декабриин 8-да Ташкентһээ мордобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо И. В. Архипов болон бусад тусхай тушаалтад нүхэр Л. И. Брежневтэн хамта мордолсоо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Үзбекистанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Ш. Г. Рашидов, Үзбегэй ССР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ И. Б. Усманходжаев, Үзбегэй ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Д. Худайбердыев, Үзбекистанай Компартиин ЦК-гай бюрогой гэшүүд, гэшүүндэ кандидадууд, Үзбегэй ССР-эй правительствын гэшүүд, Ташкентскэ областиин ба Үзбекистанай нинслэл хотын партийна, советскэ болон нинтын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, ажалшадай түлөөлэгшэд Ташкентын аэропорт дээрэ нүхэр Л. И. Брежневые үдэшэһэн байна.

САМОЛЁТ ДЭЭРЭҺЭЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев Афганистанай Арадай-Демократическа партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, Афганистанай Демократическа Республикын Революционно Соведэй Түрүүлэгшэ, Премьер-Министр нүхэр Бабрак Кармальда самолет дээрэһээ телеграмма эльгээбэ. Тэрээн доторь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Афганистанай газар данда дээгүүр ниидэжэ гарахадаа, Танда, хүндэтэ нүхэр Бабрак Кармаль. НДПА-гай ЦК-да, ДРА-гай правительствада үнэн зүрхэнэй амаршалга, һайн һайхан хүсэлэнгүудые хүргэнэб. Шэнэ общество байгуулхын түлөө тэмсэлдэ, Апрелиин революциин туйлалтануудые хамгаалха, ' империализмын, өзэрхэн зонхилолгын ба хархис хүсэнүүдэй харата ябуулганууде сараха хэрэгтэ амжалтануудые туйлахыень аха дүү афган арадта бухы зүрхэ сэдьхэлнээ хүсэнэб.

Хоёр ороной арадуудай аша туһада, эб найрамдалай ба хүгжэлтэ дэбжэлтын аша туһада Советскэ Союзай болон Афганистанай хоорондохи аха дүүгэй нүхэсэл, революционно һаналаа нэгэдэлгэ, хани хүршэ ёһоной али бухы харилсаа холбоон саашадаашье хүгжэн бэхижэхэ юм гээд найдажа байһанаа мэдүүлнэб.

Л. И. Брежнев Пакистанай Исламска Республикын Президент генерал Зия-Ульхагта телеграмма мүн лэ эльгээбэ.

Пакистанай газар дайда дээгүүр ниидэн гарахадаа, Танда, господин президент, пакистан арадта амгалан тайбаная, хүгжэлтэ дэбжэлтэтэйгээр ажаһууха үнэн зүрхэнэй хүсэлэнгүудые хүлеэн абахыетнай хүсэнэб гэжэ телеграмма дотор хэлэгдэнэ.

Манай хоёр ороной арадуудан, эб найрамдал болон Азиин гүрэнүүдэй хоорондохи хүршэ ёһоной харилсаае бэхижүүлгын аша туһада Советскэ Союзан ба Пакистанай хоорондохи харилсаанай хүгжоогдэхэ баһанда найданаб.

(ТАСС).

АРАДУУДАЙ АХА ДҮҮГЭЙ БҮЛЭ СОО

АНАДЫРЬ (Магаданай область). (ТАСС). Тундрада ехэ, гэрэлтэ һаиндэр хүрэжэ ерэбэ — Чукотско автономито округой байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой гүйсэбэ. Энэ гайхамшагта һайндэртэ зорюулагдажа, КПСС-эй окружкомой, арадай депутадуудай окружной Соведэй ба ажалша коллективүүдэй түлөөлэгшэдэй хамтын баярай суглаан декабриин 8-да болоо.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эльгээһэн амаршалгые КПСС-эй Магаданай обкомой нэгэдэхи секретарь Н. И. Мальковой соносхон уншахадань, тэрээндэ хабаадагшад нэрьсмэ альга ташалгаар уттаа.

Совет засагай жэлнүүдтэ Чукоткын арад үндэһэтэд мянган жэлэй тэнтэй зам гаталһан байна гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

Баярай суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, нүхэр Л. И. Брежневтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэ тусхайлан мэдүүлнэ.

ГАЗАРТАА БУСАЖА ЕРЭХЭЕЭ БЭЛДЭНЭ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). Леонид Кизим, Олег Макаров, Геннадий Стрекалов гэгшэдэй замбуулинай-дайда соогуур ниидэлгэ түгэсэхэ дүтэлөө. «Салют-6» гэжэ станци дээрэ зайнабарилгынһэргылэмжын хэмжээ ябуулганууде экипаж бэелүүлжэ, тэрэниие амараа ниидэлгэдэ бэлдэжэ байна.

Космонавтнууд станци соохиие арилгаба, научна аппаратураануудые хүдэлхыень болоулба, Газарта асарагдаха түхеэрэлгэнүүдые «Союз Т-3» гэжэ онгосын буулгагдаха аппарат худараа туһада, эб найрамдалай ба хүгжэлтэ дэбжэлтын аша туһада Советскэ Союзай болон Афганистанай хоорондохи аха дүүгэй нүхэсэл, революционно һаналаа нэгэдэлгэ, хани хүршэ ёһоной али бухы харилсаа холбоон саашадаашье хүгжэн бэхижэхэ юм гээд найдажа байһанаа мэдүүлнэб.

Л. И. Брежнев Пакистанай Исламска Республикын Президент генерал Зия-Ульхагта телеграмма мүн лэ эльгээбэ.

Пакистанай газар дайда дээгүүр ниидэн гарахадаа, Танда, господин президент, пакистан арадта амгалан тайбаная, хүгжэлтэ дэбжэлтэтэйгээр ажаһууха үнэн зүрхэнэй хүсэлэнгүудые хүлеэн абахыетнай хүсэнэб гэжэ телеграмма дотор хэлэгдэнэ.

Манай хоёр ороной арадуудан, эб найрамдал болон Азиин гүрэнүүдэй хоорондохи хүршэ ёһоной харилсаае бэхижүүлгын аша туһада Советскэ Союзан ба Пакистанай хоорондохи харилсаанай хүгжоогдэхэ баһанда найданаб.

(ТАСС).

АМГАЛАН БАЙДАЛАЙ ШУХАЛА ЭШЭ НҮХЭСЭЛ

Варшавска Договорто хабаададаг оронуудай политическэ ба гүрэнэй ажал ябуулагшадай Москвадахи уулзалгын дүнгүүд хилын саана анхарал татажа, һонирхол үүсхэжэ үргэлжэлөөр. Амгалан тайбан, аюулгүй байхые, уласхоорондын харилсаа холбоо хүгжөохые хүсэдэг бухы оронуудай ба арадуудай нэгэдхэмэл ороллолго хүсэлэлгэнүүд уласхоорондын шахардуу оайдал һуларалгые батадхажа шадаха гээд уулзалгада хабаадагшадан этигэнхэй байһанда олохон оронуудай хэблэлэй гол органууд анхарал хандуулна.

Москвада болоһон уулзалга аха дүү оронуудай нэгэдэл ба эмхидэлдэ, түрүү хүн түрэлтэнэй тэмсэлдэ, эб найрамдал ба шахардуу байдал һуларуулха хэрэгтэ тон шухала, ехэ удха шанартай ябуулга мүн гэжэ Чехословакиин «Руде право» газетэ бэшэнэ.

Социалис оронууд уласхоорондын оршон байдал зафаруулан һайжаруулха хэрэгтэ хубитаяа оруулхаар шиидэнхэй гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, ПОРП-ын ЦК-гай орган «Трибуна люду» газетэ нигэжэ бэшэнэ: шахардуу байдал һуларуулха ба харилсаа холооо бэхижүүлхэ зорилготой политикые энээнһээ үлүү эли тодоор элирхэйлхын аргагүй социалис Польшо, ПОРП ба поляк арад Варшавска Договорто хабаададаг оронуудай аха дүү ёһоной талархал ба, дэмжэлгэдэ хүртэхөөр найдахадань болохо гэжэ уулзалгын үедэ лаблан элирхэилэгдээ.

Ниитын байгуулалтаһаань дулдыдангүй, бэеэ дааһан, бүрин сүлөөтэ байдалай гол ёһонуудые үндэһэ болгон, социалис оронууд гүрэнүүдэй хоорондын харилсаа холбоондо хүсэ хэрэглэлгэһээ, хүсэ хэрэглэхээр заналгаһаа арсахын, ООН-ой уставые наринаар сахихын түлөө, бүхы оронуудтан харилсаа хүгжөөхын түлөө залан шуудтэмсэдэг байна, —гэжэ Баруун Германиин «Тагесшпигель» тэмдэглэнэ.

Америкын «Сан-Франциско-экзэминер» газетэ Москвада болоһон уулзалга тухай мэдээсэлые шэнжэлхэ зуураа, ниитын байгуулалтаһаань дулдыдангүй, бэеэ дааһан, сүлөөтэ байдалай гол ёһонуудай үндэһөөр, гүрэнүүдэй хоорондын харилсаанда хүсэ хэрэглэлгэһээ арсаһанай, ООН-ой уставые бүрин хүндэлнэй үндэһөөр, оухы оронуудтай харилсаа холоо хүгжөөхые Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй хүсэдэг байһандань анхарал хандуулна.

Хэдэхэн үдэрэй урда тээ Польшын оршон тойрондо «сабхинуудай түбэрөөнэй» дуулдажа байһан тухай харата зорилготой шашалдаан баруун оронуудта гарадаг баһаан гэжэ **Конгын телевиденин шэнжэлэгшэ** һануулна. Дээдэ тушаалтадай Москвадахи уулзалга байдалай тад ондоо байнь харуулаа: түбэгтэй асуудалнуудые шиидхэлгэдэнь Польшодо туһалхаар эрмэлзэжэ байһан тухай эндэ хэлсэгдэ. Варшавска Договорто хабаададаг оронуудай аха дүүгэй талархал ба дэмжэлгэдэ хүртэхэ байһандаа Польшын батаар этигэхэдэнь болохо гэжэ уулзалга тухай мэдээсэл дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

Колумбиин «Эспектадор» газетын бэшэһэнэй һоор, «совет сэрэгэй аюул» гэдэг тухай худал хуурмаг үгэ хүүрнүүдые тараараха мэтээр дэлхэндэхи шахардуу ба дайдалые улам нүжэрөөдэг империалис номолдо харюу болгон, социализмын оронуудэлхэйн бухы оронуудтай хаин хүршэ ёһоной харилсаа, эб найрамдал бэхижүүлхэ зорилготой сэхэ шууд харааодол баримгалан бэелүүлнэ, — гэжэ тусхайлан тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

ДЕМОКРАТИЧЕСКА ХҮСЭНҮҮДЭЙ АМЖАЛТА

ЛИССАБОН. Президентые һунгаха ээлжээтэ һунгалта Португалида болобо. Түрэнэй мүнөөнэй толгойлогшо генерал Романью Эанеш ехэ илалта туйлаа.. Һунгалтын түрүүшын шатада тон олонхиин дууе абажа, өөрынгөө гол үрдилдэгшые — консервативна паргинуудай зүгһөө засаг баржа байгаа бүлэглэлэй таоимал генерал Соареш Карнейруе холо хойно үлөөгөө. Правительствада ороогүй байһан демократическа хүсэнүүд, тэрэ тоодо Португалиин социалис, Португалиин коммунис партинууд Романью Эанешые дэмжэжэ дуугаа үгөө.

Мүнөөнэй оршон байдалда хархис хүсэнүүдэй кандидадые булижа шадаха гансахан кандидат — Романью Эанеш болоно гэжэ Компартиин хүтэлбэрилэгшэд нэгэнтэ бэшэ тусхайлан мэдүүлнэн байха. Президентын тушаалда Соареш Карнейруг һунгагдаа һаань, хархис хүсэнүүдэй мэдэлдэ бухы хуулиг захиргаанай ороод байгаа һаань, ехэ аюулда орохо демократическа засаг түрые хамгаалха шухала байһые хараада абажа, ПКП дуугаа үгэлгын эхилхэһээ һураггүй урид өөрынгөө кандидат-коммунист К. Бритуе болоулһан, гүрэнэй мүнөөнэй толгойлогшодо дуугаа үгэхыень өөһэдынгөө талынхидые уряалһан юм.

Романью Эанешэн ба ПКП-гэй политическэ уг зорилгонууд олон ушарта алгасадаг гэжэ Компарти ходо тусхайлан тэмдэглэдэг байһан. Гэхэ зуура, коммунистнуудай һанамжын ёһоор, республикын президент засаг баржа байгаа дүрбэн жэлэйнгээ туршада Конституциие, демократическа ёһо гуримые хамгаалха хэрэгтэ зохихо үүргэ дүүргэһэн байна.

Романью Эанеш дуугаа үгэлгын үрэ дүнгүүдэй соносхогдоһонон һүүлээр эндэ үгэ хэлэхэдээ, конституциин ёһонуудые саашадаашье наринаар сахиха, демократическа ёһо гурим залан шууд хамгаалхаар шиидэнхэй оаинан тухайдаа мэдүүлээ.

Һунгалтын үрэ дүнгүүд хадаа демократическа хүсэнүүдэй илалта мүн болоно.

УЛАМ ХЁМОРООТОЙ БОЛОНО

САН-ФРАНЦИСКО. США-гай ба Японой хоорондохи экономическа хёмороо зүришэлдөөнүүд ойрын жэлнүүдтэ бүри гүнзэгырхэнь. США-гай томо ехэ банкын — «Бэнк оф Америка» — президент О. Клаузенай һанамжа нимэ байна. Хэдэн арбаад жэлэй урда тээхи байдалтай сасуулбал. Холбоото Штадууд дэлхэйн экономикодо хараа байдалаа нилээд алдаа гэжэ тэрэ Сан-Францискада үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Тиихэдэ һүүлэй жэлнүүдтэ Япон урдандаа американ [illegible] үилэдбэрилдэг байһан эд бараа бүтээн гаргаха талаар Япон США-һаа дутуугүй болоһон байна гэжэ О. Клаузен хэлэбэ. Энэнь, тусхайлбал, автомобиль бүтээлгэдэ, электронно промышленностьда хабаатай.

Холбоото Штадуудай экономикын доройтон үнажа байһан эрхэ байдалда США-гай болон Японой хоорондохи зүришэлдөөн улам шангадажа байна гэжэ «Бэнк оф Америкэ» банкын президент зааба.

ХИЙГЭЛЭЙ ХАЛАА

АМГАЛАН БАЙДАЛАЙ ШУХАЛА ЭШЭ НҮХЭСЭЛ

Варшавска Договорто хабаададаг оронуудай политическэ ба гүрэнэй ажал ябуулагшадай Москвадахи уулзалгын дүнгүүд хилын саана анхарал татажа, һонирхол үүсхэжэ үргэлжэлөөр. Амгалан тайбан, аюулгүй байхые, уласхоорондын харилсаа холбоо хүгжөохые хүсэдэг бухы оронуудай ба арадуудай нэгэдхэмэл ороллолго хүсэлэлгэнүүд уласхоорондын шахардуу оайдал һуларалгые батадхажа шадаха гээд уулзалгада хабаадагшадан этигэнхэй байһанда олохон оронуудай хэблэлэй гол органууд анхарал хандуулна.

Москвада болоһон уулзалга аха дүү оронуудай нэгэдэл ба эмхидэлдэ, түрүү хүн түрэлтэнэй тэмсэлдэ, эб найрамдал ба шахардуу байдал һуларуулха хэрэгтэ тон шухала, ехэ удха шанартай ябуулга мүн гэжэ Чехословакиин «Руде право» газетэ бэшэнэ.

Социалис оронууд уласхоорондын оршон байдал зафаруулан һайжаруулха хэрэгтэ хубитаяа оруулхаар шиидэнхэй гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, ПОРП-ын ЦК-гай орган «Трибуна люду» газетэ нигэжэ бэшэнэ: шахардуу байдал һуларуулха ба харилсаа холооо бэхижүүлхэ зорилготой политикые энээнһээ үлүү эли тодоор элирхэйлхын аргагүй социалис Польшо, ПОРП ба поляк арад Варшавска Договорто хабаададаг оронуудай аха дүү ёһоной талархал ба, дэмжэлгэдэ хүртэхөөр найдахадань болохо гэжэ уулзалгын үедэ лаблан элирхэилэгдээ.

Ниитын байгуулалтаһаань дулдыдангүй, бэеэ дааһан, бүрин сүлөөтэ байдалай гол ёһонуудые үндэһэ болгон, социалис оронууд гүрэнүүдэй хоорондын харилсаа холбоондо хүсэ хэрэглэлгэһээ, хүсэ хэрэглэхээр заналгаһаа арсахын, ООН-ой уставые наринаар сахихын түлөө, бүхы оронуудтан харилсаа хүгжөөхын түлөө залан шуудтэмсэдэг байна, —гэжэ Баруун Германиин «Тагесшпигель» тэмдэглэнэ.

Америкын «Сан-Франциско-экзэминер» газетэ Москвада болоһон уулзалга тухай мэдээсэлые шэнжэлхэ зуураа, ниитын байгуулалтаһаань дулдыдангүй, бэеэ дааһан, сүлөөтэ байдалай гол ёһонуудай үндэһөөр, гүрэнүүдэй хоорондын харилсаанда хүсэ хэрэглэлгэһээ арсаһанай, ООН-ой уставые бүрин хүндэлнэй үндэһөөр, оухы оронуудтай харилсаа холоо хүгжөөхые Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй хүсэдэг байһандань анхарал хандуулна.

Хэдэхэн үдэрэй урда тээ Польшын оршон тойрондо «сабхинуудай түбэрөөнэй» дуулдажа байһан тухай харата зорилготой шашалдаан баруун оронуудта гарадаг баһаан гэжэ **Конгын телевиденин шэнжэлэгшэ** һануулна. Дээдэ тушаалтадай Москвадахи уулзалга байдалай тад ондоо байнь харуулаа: түбэгтэй асуудалнуудые шиидхэлгэдэнь Польшодо туһалхаар эрмэлзэжэ байһан тухай эндэ хэлсэгдэ. Варшавска Договорто хабаададаг оронуудай аха дүүгэй талархал ба дэмжэлгэдэ хүртэхэ байһандаа Польшын батаар этигэхэдэнь болохо гэжэ уулзалга тухай мэдээсэл дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

Колумбиин «Эспектадор» газетын бэшэһэнэй һоор, «совет сэрэгэй аюул» гэдэг тухай худал хуурмаг үгэ хүүрнүүдые тараараха мэтээр дэлхэндэхи шахардуу ба дайдалые улам нүжэрөөдэг империалис номолдо харюу болгон, социализмын оронуудэлхэйн бухы оронуудтай хаин хүршэ ёһоной харилсаа, эб найрамдал бэхижүүлхэ зорилготой сэхэ шууд харааодол баримгалан бэелүүлнэ, — гэжэ тусхайлан тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

АМГАЛАН БАЙДАЛАЙ БА ХАНИ БАРИСААНАЙ АША ТУҺАДА

ДЕЛИ. «Индидэ Л. И. Брежневэй ерэһэн түүхэтэ ушар», «Амгалан байдалай ба хани барисаанай аша туһада», «Индиин хани», «Эб наирамдалай ба шахардуу байдал һуларуулгын хэрэгтэ Л. И. Брежневэй хубита» гэһэн гаршагуудтай материалнууд —КПСС-эй ЦК-гаи Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй хани ёһоной албанай хэрэгээр ерэлгэдэ зорюулагданан тусхай хуудаһанууд нинслэлэй декаориин 8-най бухы газетэнүүдтэ хаосаргагдаа.

Ороной эгээн томо газетэнүүдэй нэгэн —«Таймс оф Индиа» Л. И. Брежневэй хуряанты намтарые фото-зурагуудтаигаар тунхаглаоа. Түлөө ехэтэй нүгөөдэ газетэ — «Нэшнл Геральдо» премьер-министр И. Гандиин, президент Н. С. Реддиин хэлэһэн үгэнүүдһээ тобшо хэһэгүүдые толилбо. Тэдээн доторь совет хүтэлбэрилэгшын өөрынь шанар үндэрөөр сэгнэгдэнэ, Совет-индиин харилсаае хүгжөөхэ хэрэгтэ тэрэнэй оруулдаг хуонта туһайдань бухы дэлхэй дээрэ амгалан байдал хүгжөөлгын хэрэгтэ хододоо үнэн байдаг туһайдань хэлэгдэнэ.

«Советскэ Союзай элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэ Л. И. Брежневые амаршалнаби», —гэжэ И. Ганди Индиин Национальна конгрессэи (И) Бүхэ-индиин комитедэи сессиин тараал дээрэ мэдүүлээ. Манай ороной өөрхэтэй байдалда ороод баһахадань, СССР ходо туналдаг юм. Советскэ Союзтан хани барисаагаа Инди үндэрөөр сэгнэнэ, —гэжэ И. Ганди тусхайлан тэмдэглэбэ. «Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр ерэлгэ, И. Гандитаи тэрэнэй уулзалга хоёр гүрэнэй хоорондын харилсаа холооое үргэдхэхэһөө гадна, мүн уласхоорондын шахардуу байдалаи һуларалгада туна хүргэхэ» гээд этигэжэ баһаһаниинь уласхоорондын асуудалнуудаар сессидэ хабаадагшадаи баталан абаһан шиидхэбэри дотор элирхэйлэгдэнэ.

Коммунистнуудай хүтэлбэреэр

ПАРИЖ. Коммунистнуудай хүтэлбэрилдэг Парижан оршон тойрондохи Бобинье гэжэ хүдэлмэришэдэй хотын муниципалитедэй 60 жэлэй ойе Франциин олониитэ үргэнөөр тэмдэглэбэ. ФКП-гэй Генеральна секретарь Жорж Марше, парламентаринууд — коммунистнууд, соеслой мэдээжэ ажал яоуулагшад ойн һайндэртэ хаоаадаа. Ойн баярай дашарамдуулан, Бобиньдо хүгжэмэй ба хатараи консерватори нэгэдээд, мүнөө саган мэдээжэ францыз композитор-коммунист Жан Вперерэй нэрэ тэрээндэ олгогдооо. Консерваториин нураг шадай хахад шахуунь — хүдэлмэришэдэй, алоа хаагшадаи үхиүүд.

ПРАВИТЕЛЬСТВАДА ХАРША ХАРАА БОДОЛ

ВАРШАВА. Польшын элдэб районуудһаа ороһон мэдээсэлнүүдэй ёһоор, «Солидарность» гэдэгэй нютагай отделениинүүдэй нэрэ доро далдалагдан ябуулга хэдэг контрреволюционно булэгүүд ПОРП-ын партийна организацинуудтай, тэрэшэлэн зарим предприятинуудай ба эмхи зургаануудай захиргаантай сэхэ зуришэлдэдэг боложо байнхай.

Хүдэлмэрилэгшэдэй аша туһые «хамгаалагшад» гэдэгүүд Кельце хотын «Искра» заводто захиргаанай хүдэлмэрилэгшэдые өөһэдын дура зоргоор һэлгэһэн, заводой харуулшадай зэбсэгые хүсөөр хуряан абаһан байна. Хүлгөө үүсхэгшэдэй эрилтые буруушаажа, хүдэлмэришэдэй суглаануудаа дээрэ үгэ хэлэһэн эдэбхитэдэй гэнтэ үгы болоһон ушарнууд үзэгдэнэ. Һүүлэй үдэрнүүдтэ «Солидарностиин» хэдэн комитедүүд профсоюзна хүдэлмэрилэгшэдые правительствада харша үзэл бодолтой хүнүүдэер һэлгэхэ кампани ябуулжа эхилэ.

Эдэ ба бусад баримтануудһаа харахада, контрреволюционо доторхи байдалые саашадань эмхи гуримгүй болгохо, политическэ тэмсэл хурсадхан дэбэргэхэ ябуулга хэнэ.

ГАЗАРТАА БУСАЖА ЕРЭХЭЕЭ БЭЛДЭНЭ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). Леонид Кизим, Олег Макаров, Геннадий Стрекалов гэгшэдэй замбуулинай-дайда соогуур ниидэлгэ түгэсэхэ дүтэлөө. «Салют-6» гэжэ станци дээрэ заінабарилгынһэргылэмжын хэмжээ ябуулганууде экипаж бэелүүлжэ, тэрэниие амараа ниидэлгэдэ бэлдэжэ байна.

Космонавтнууд станци соохиие арилгаба, научна аппаратураануудые хүдэлхыень болоулба, Газарта асарагдаха түхеэрэлгэнүүдые «Союз Т-3» гэжэ онгосын буулгагдаха аппарат худараа туһада, эб найрамдалай ба хүгжэлтэ дэбжэлтын аша туһада Советскэ Союзай болон Афганистанай хоорондохи аха дүүгэй нүхэсэл, революционно һаналаа нэгэдэлгэ, хани хүршэ ёһоной али бухы харилсаае холбоон саашадаашье хүгжэн бэхижэхэ юм гээд найдажа байһанаа мэдүүлнэб.

Л. И. Брежнев Пакистанай Исламска Республикын Президент генерал Зия-Ульхагта телеграмма мүн лэ эльгээбэ.

Пакистанай газар дайда дээгүүр ниидэн гарахадаа, Танда, господин президент, пакистан арадта амгалан тайбаная, хүгжэлтэ дэбжэлтэтэйгээр ажаһууха үнэн зүрхэнэй хүсэлэнгүудые хүлеэн абахыетнай хүсэнэб гэжэ телеграмма дотор хэлэгдэнэ.

Манай хоёр ороной арадуудан, эб найрамдал болон Азиин гүрэнүүдэй хоорондохи хүршэ ёһоной харилсаае бэхижүүлгын аша туһада Советскэ Союзан ба Пакистанай хоорондохи харилсаанай х

Буряадай уран зохёолшодой шэнэ бүтээлнүүд

Лопсон Тапхаев

Поэт Лопсон Тапхаевай нэрэ Хэрэнэй дунда һургуулида, хожомынь Буряадай багшанарай институдта һуража байхадань уншагшадта мэдэгдэжэ болонхой. Һүүлдэнь түрэл Тункэндөө районой газетэдэ олон жэлэй туршада ажаллаха зуураа, «Мундаргын сэсэгүүд», «Зангилаа», «Хэнгэрэг» гэжэ шүлэгэй номуудые хэблүүлээ һэн. Шүлэгүүдынь мүн ород, монгол, украин, тува хэлэнүүд дээрэ хамтын суглуулбаринуудта, журналнуудта толилогдоһон. «Сияние в Саянах» («Сияние в Саянах») гэжэ нэм болгогдожо, «Современник» хэблэлээр гараһан байна. Мүнөө Буряадай комсомолой шангай лауреат Л. Тапхаев Буряадай уран зохёолшодой холбооной литературна консультантаар ажаллана.

—«Һүүлэй үедэ ямар зохёолнуудые бэшэжэ байнабта?»— гэһэн манай корреспондентын асуудалда поэт шигэжэ харюусаба:

— Уран зохёолшодой холбоондо худэлжэ байхадаа, залуу бэшэгшэдтэй уялгата ажалаа ябуулхынгаа хажуугаар, Буряадай залуу зохёолшод тухай залуу шүүмжэлэгшэдэй статьянуудай хамтын сборниклоо, ород хэлэн дээрэ бэшэдэг залуу поэдүүдэй шүлэгүүдэй хамтын суглуулбари, мүн багшамарта туналамжа болгон «Буряадай уран зохёолшод» гэһэн альбом бүридхэн суглуулжа, хэблэлдэ бэлдэбэб. Тиихэдэ өөрымни шүлэгүүдэй номуудые «Алтан үндэһэн» гэжэ адли нэрэтэйгээр Москвада, «Улаан-Үдэдэ» гарахаяа баина.

ХАҺА

Дүүлаһан дуунуудни татамаар гү,
бэшэ гү —
Дуунайгаа шэдидэ жэргэдэг
бэлэйлбн.
Дурлаһан басагадни обтомоор гү,
бэшэ гү —
Дуранайнгаа хабада жаргадаг
бэлэйлбн.

Унаха морнёо унаа һэн гүб, үгы гү —
Үндэрэй оройдо һэлгэхэ бэшэб даа.

Шунгаха мүрэеэ олоо һэн гүб,
үгы гү —
Үльгэрэн далайе бэдэрхэ бэшэб даа.
Ябаһан ябадалай хотирхой, тэгшые
Яахаяашье ходо бэдэрэлтэйб?
Ягаахан жэмэсэй эдеэшэхэ хаһые
Яаража...
гээгдэжэ...
бүл мэдэрэлтэй.

ЗОРИГ

Тэнсүү тэмсэлдэ илагдаа гүүлэбэл,
Дээрэлхүү хүнүүдтэ дэмы
зэмэлүүлөэл,
Дээрэл хаш-шангаар бэеэ
баряашань —
Дилэхэб,
харуулхаб,
шалгархаб! — гээшэнь.

Тэмсэлэн охиной дундараа болбол,
Тэнгэрндэ одонойш унтараа болбол,
Дэмыл хаш хооһон газар
дээрэлхээшэнь —
Дилэхэб,
харуулхаб,
шалгархаб... гээшэнь.

ХҮРҮҮЖЭН...

Магтанад намайе. Маһайна,
хүхиэб хооһоор
Эльбээргэ рүүгээ
нохойн
нооһоо эльбүүлһэндэл.
Шүүмжэлнэд намайе. Шүүнэтэн
гашуун гоогол
Шүдөө айжа хазаад, шэмынь мэдэнэб
һүүлдэ.

Үреэнэд намайе. Үреэлэй үзүүртэ
тоһон.
Үрэ һадаһадтам хүрүүжэн эгээн
һайниниь.
Хараанад намайе. Хараалай
үзүүртэ шуһан.
Хара толгойдом тудуужан эгээн
муунниинь.

НҮХЭДЭЙМ ҺАМГАД

Хубн золой шаргада хубаалдажа һуухадаа,
Намайе бэшэ, нүхэдыем шэлээлта.
Ханшарай дулаагаар дуранай сэсэг мандуулхадаа,
Хатан шэнги гуламтыень шэмээлта.

Дүүежэ байһан түүдэгтэмнан мүшэр хаялсан,
Хүүежэ байһан ёохортомнай гар залган,
Дүүтэн. ахатан гэнгүн, эөм зэргэлэн,
Дүмүүхэнээр орожол байгаат, һананам,
Нүхэдэйм һамгад.

Хэнэй харасые, заһамал бэеын нугархайе,
Хэнэн һонор ухаа, зан абаринн налархайе
Таашаажа досоогоо, нүхэдэйнгөө түлөө хүхин,
Таамагаар тандаа дуратай гээшэ хаб нэгэ мүнэн.

Шааяатай шаргада, нээрээ, сугларжа һуугаад,
Шаархайнууд мэтэ шабжархай табни ошоболтнай,
Нюдөө аняад, хэнинеш һугалжа буумаар
Али гэшэгүй Арюун Гооход байналта,
Нүхэдэйм һамгад.

Эхэнэрэй гараар эрын соло нэмэхэ.
Энеэдэ алдаад, пеэшээ тойрон гүнхэтнай,
Бүлын эбые бүхэлн наһаараа зүйхэтнай
Юрын хэрэг, хай даа, бэшэл гэхэб.

Сагай хууляар гү, зүрхэнэй уян татасаар гү,
Сахаригтамнай һабагша болон ороо хадаа,
Таг зуураашье, аян холошье даасатангаар
«Тахижал» нүхэдым, одынь үргэжэ ябыт даа,
Нүхэдэйм һамгад...

Хуби золой шаргада хубаалдажа һуухадаа,
Намайе бэшэ, нүхэдыем шэлээлта,
Һайень үргөөд, мууень дороо нюухадаад,
Байһан соонь эрдэни гэжэ сэгнээлта.

Харни битнай харуулда байһан сэрэгшэндэл,
Хани нүхэсэлэй нангни хилэ сахюужам.
Халуухан һугабшытнай хаа-яахан мэдэржэ,
Харасынтнай дулаанһаа ошо абан ябуужам,
Нүхэдэйм һамгад — наһанайм ханнар!

ЗАН

Буга гэжэ шагааһаншни
Бута боложо магад.
Бага гэжэ шамарлаһаншни
Бараг байжа магад.

Алгадишье, оножошье
Алажашье, болижошье
Буудажа, абахань оаһа
Бууша зоной сно.

Сэнгүүлжэшье,
хашараажашье,
Сэдьхэл уяраажашье
Дуулажал абаад замхаха
Дууша-хүнэй зан ха.

* * *

Түнөөень абан хэнһээ
мүнэлжэ
Түбидэ ерэнэнэ нашиа
нананам.
Түүхэ ерээдүй хоёрые
хундэлжэ,
Үг гарбалаа шуһаараа
залганам.

Энэ хоёрой эсэс, эхин —
Минии наһанай хоёр тала
Хэнэн хэрэгэйм хэды бэхиг
Хүүрсын баханадал
баталаг.

* * *

Далайн дабһатай ушаар
Далиим, нүхэр,
шинэтүүлөэш.
Дахин бии хэнэй туһаар
Даажа бээ ниндэхэ аабиб?
Аянай нэрюун нэбшээндэл
Аятай мастаалшье
эринэгүйб.
Дээрэлхүү омог
«хэшээлдэш».
Дэмжэнэнэй тэмсэг
харанагүйб.
Эсир сэдьхэлэй сагаанда
Эжэл ябаһамнай үнэтэйл.
Эмээлэй хэлтыхэ һамбаанда
Дүнэд гэлсэхэл хэрэгтэй.

ГҮРЭНЭЙ ЗӨӨРИ—БҮГЭДЫН БАЯЛИГ

Хүдөөгэй ажалшад КПССэй ЦК-гай июнийн (1980 оны) Пленумэй шийдхэбэринүүдые бэелүүлэн, нинтын малые гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхын тула ехэхэн ажал хүдэлмэри ябуулна. Гэхэтэй хамта 1979—1980 онуудай туршада үнгэргэгдэһэн шалгалтын дүнгүүд Хяагтын районой зарим колхозуудта, совхозуудта нинтын малай тоо толгойе олошоруулха, гарза, хоролтодо оруулхагүй тухай эрилтэнүүдые һулаар сахидаг гэжэ элирбэ.

Байгша оной юһэн һара соо районой колхозуud, совхозуудай ба бусад предприятинуудай хори гаран хүдэлмэрилэгшэд хуулита гурим ёно эбдэһэнэйнгээ түлөө зэмэ амсаха ушартай болоо һэн. Мал гарзалуулха, тэжээл дутааха, хулгайлха ушарнуud даналдаа. Энэ үе соо колхоз, совхозуудай арбаад туншаалта хүнүүд арадай хишалтын комитедээр харюусалгада хабаадуулагдажа, зариманиинь салин хүлбэнэйнгөө хубине гүрэндэ бусаагаа.

Засаган зургаануud колхоз, совхозуудай аша туһые хаража, мал гарзалуулһан хүнүүдтэ нилээд ехэ ила тохоһон, хохидол үзүүлһэн хэмжээгээрнь гүрэндэ бусаахые нэхэһэн байха юм. Мал гарзалуулһан 38 худэлмэрилэгшэд харюусалгада хабаадуулагдаа. Тэдэнэй 15-нинь ахалагша малшад, 5 хүниинь худөө ажахын мэргэжэлтэд. «Родина», Ранжурован нэрэмжэтэ колхозуудта, Ехэ-Нугын. Худэрнин болон бусад совхозуудта илангаяа ехээр тэжээл дутаагдаа, мал олоор гарзалаа. Мал гансал тэжээлэн дутамагһаа болоно гарзална бэшэ, харин хоолыень хубааритан һайнаар хэрэглэгүйнөө, тэрэнние даажа байһан хүнүүдэй ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандаһанһаа шалтгаална гэжэ эндэ үнгэргэгдэһэн шалгалта элирүүлэв. Ехэ-Нугын совхозой ахалагша малшан Н. Ж. Бальдиров 10 толгой эбэртэ мал үгы болгоһон. 3-ыень гарзалуулаа гэжэ элирүүлэгдэв. Мөөрөөшэн совхозой ахалагша хониншод Д. А. Ванчиков, С. Б. Батомункуев гэгшэд үнгэрһэн жэлэй хүндэ хүшэр үбэлжэлгые оролдосотойгоор үнгэргэжэ, залуу малшадта жэшээ харуулхын орондо өөһэдөө архидажа, нилээд олон толгой хонидые гарзалуулһан байха юм. Тэдэнэр суудлуулэгдэжэ, зэмэе амсаа.

Зарим колхоз, совхозуудта тоосоон, малай тоо толгойн бүридэл һара бүхэндэ хаража үзэгдэнэгүй, үгы болоһыень саг соонь элирүүлнэгүй. Ехэ-Нугын совхоздо нимэ ушар илангаяа үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Байгша ондо ахалагша малшан С. С. Банзаракцаев, хониншон С. Б. Зундуева олон толгой мал үгы болгожо, совхоздо 2 мянган тухэригэй гарза хохидол ушаруулаа.

Нинтын малай тоо толгойе олошоруулгаар зооветмэргэжэлтэдэй үүргэ үшөөл эрилтэдэ хүрэнэгүй. Тэдэнэй нэгэ зариманиинь малшадые шалгахаһаа байха, өөһэдөөшье уялгата ажалаа эрилтэ соонь дүүргэнэгүй. Байгша ондо Алтайн совхозой ахамад зоотехник В. Х. Дашиев хонин һүрэгүүдээ тэжээлээр хангалгада ёһотой анхарал хандуулнагүй. Энээнһээ уламжалан хонид гарзалжа, В. Х. Дашиев совхозые нилээд ехэ хохидолдо оруулаа.

Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой, «Пограничный», Мөөрөөшэн совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, ахамад мэргэжэлтэдтэ мал олоор гарзалуулһанайнь түлөө арадай хиналтын комитет мүнгэ түлэхэ яла тохоһон байха юм. Ветеринарна худэлмэрилэгшэдэй албанайнгаа уялгада харюусалгагүйгөөр хандаһанһаа боложо, ажалаа ёһотой һайнаар эмхидхээгүй дээрэһээнь, мал үбшэлжэ хосорно. Жэшээлхэдэ, Ехэ-Нугын совхозой 2-дохи отделениин ветфельдшер Н. А. Михалев энэл отделениин С. С. Банзаракцаевай гүүртэдэ мал гарзалжа байна гэжэ мэдэжэл байгаад, саг дары хэмжээ абаагүй. Совхозой ахамад ветврач Н. Б. Дондоповой ёһотой хиналта хэдэггүй дээрэһээ Михалев ажалаа хэнгүй нигэжэ ябаа гэшэ. Колхоз, совхозуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд ба мэргэжэлтэд малшадые шалгахаһаа байха, өөһэдөө мал хорсоно. Жэшээлхэдэ, Улаадайн совхозой гахайн фермые даагша Т. А. Соболева согхозой 2 поршоонхо худалдаад, мүнгыень үбэршэлөө гэжэ элирүүлэгдэв. Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэ эр нимэ сошордомо байдалай тохёолдоошье һаань, малай гарзалалые зогсоохо эрид хэмжээ абанагүй. Тэжээлэй талаар олон колхоз, совхозуудай хүндэ байдалтайшье һаань, тэрэнние эээн ёһоор, гамтайгаар хэрэглэхын түлөө тэмсэл ёһотой һайнаар ябуулагданагүй.

1980 оной мартын 5-да «Родина» колхозой моришон А. Н. Кузьмин, худэлмэрилэгшэд А. И. Максимов, С. И. Афанасьев гэгшэд һогтуугаар 5 центнер үбнэ, 1 мэшээг обёос 2 шэл архяар Энхэ-Тала гэжэ тосхондо һуудаг эхэнэртэ худалдаһанаа мэдэрээ. 1979 оной декабрьда Хоронхой тосхоной АТК-7-ной жолоошон Баландин «Пограничный» совхоздо һолоомо шэрэлсэхэ зуураа, 1 тонно һолсомо хулуугаад, арадай сүүдээр хэнэгдэв. Ехэ-Нугын совхозой худэлмэришэд С. П. Цыремпилов ба В. А. Никишкин гэгшэд түрүүн сүүдлүүлһэн байгаашье һаа, зүб тобшолол хэгүй, дахяад гэмтэ ябадал гаргаһан байна. Байгша оной апрель һарада 3 мэшээг холимол тэжээл хулуугаад, сүүдлэгдэв. Нимэрхүү жэшээнүүд бэшэшье ажахынуудта бии. Зарим хүтэлбэрилэгшэ нэр мүрдэлгын органуудта тэжээл, мал хулуулһан барим тануудые нюуха һэдэлгэдэг гана. Хамтын зөөрие хамгаалха хэрэгтэ энэ мутаан нүлөөлнэ.

1979 оной ноябриин 22-да Семеновка тосхоной үхибүүдэй һүриндэ дутэ түүдэг гарбиһаанһаань боложо, Худэрнин совхозой 490 центнер үбнэн шаташоо, тиигэжэ совхозые 3660 тухэригэй хонидолдо оруулаа. Дээрэ хэлдэһэн тоо, баримтануud, малай гарзалалгаар тодорхойлогдожэшээнүүд хадаа эдэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй нэрэй энэ талаар ёһотон хэлжээ саг соонь абаагүй байна. Нэгэ зарим газарнуудта тэжээлэн ба малай тоо бүридхэлгэ муутай, табигданхай. Архиншадалтэмсэл һулаар ябуулгадаг ажалай журам сахигдаагүй. Районой ажалшадай дүнгүүдэй гүйсэдхэхэ комитедтэ худөө ажахын управленидэ жэсэл нягта нарилаар гаргаа шалга, малай тоо бүридхэлгые ёһотой хэмжээндэ тавигдаагүй. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэнэртэ, мэргэжэлтэдтэ эрилтэеэ шангадуулгаа социалис зөөри хамгаалуули сахиха талаар хэмжээ ябуулганууд саг дары тасаа таха зэргэтэй.

К. БУДАЕВ,
Хяагтын районой
прокурор.

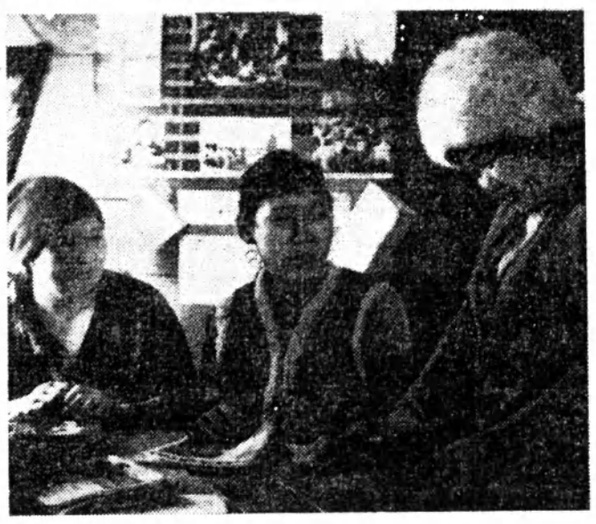

ШАДАБАРИТАНДА—ШАН

Һургуулийн үхибүүдһэ бүридэдэг үилэдбэрийн бригадануудай дунда дэлгэрэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд һаяшаг гаргагдаба. Энэ мүрысөөндэ Зэдын районой һурагшад эрхимлэһэн байна. Тэдэнэр мянган тухэригэй нэгэдэхи шанда хүртэбэ.

Түнхэнэй районой һургуулийн үхибүүд республика дотороо хоёрдохи һуури эзэлбэ. Эндэхид долоон зуун тухэригэй шанда хүртэһэн байна. Энэ мүрысөөндэ Хорин районой һурагшад мүн лэ шалгаржа, гурбадахи һуури эзэлээ. Хориинхид табан зуун тухэригэй шанда хүртэбэ.

Һурагшад ажал хэхэ талаар хэр зэргэ дадалтай боложо байнаб, тэдэнэр хэр ехэ юумэ хэнэб гээд хараха болоо һаа, нимэ дүнгүүд гаргагдаһан байна. Һурагшадай үилэдбэрийн бригадануудай дунда Хорин районой Удинскын дунда һургуулийнхид бусадта орходоо яаха аргагүй шадабари схэтэй байнаа харуулаа. Эндэхи үхибүүд шан болгон шанэ автобус абаһан байна. Зэдын районой Торин һургуулийн һурагшад һайнаар худэлһэнэйнгөө түлөө трактор бэлэг абаба. Баргажанай районой Баянголой дунда һургуулийнхид машина, түхеэрэлгэнүүдэй кабинедтэ табигдаха хэрэгсэлнүүдээр шагнагдаһан байна.

М. ЧЕБУНИНА.

МАЛШАДАЙ ХҮНДЭТЭЙ АЙЛШАН

Худанай-Үртөөгэй хүдөөгэй библиотекые («50 лет Октября» совхозой III отделени) даагша М. Ц. Балданова районойнгоо дүршэлтэй библиотекарьнүүдэй нэгэн юм. Тэрэнэй ажалай онсо илгаань юуб гэхэдэ, нүхэр Балданова түрүү дүй дүршэлэй булангуудые шадабаритайгаар эмхидхэжэ, ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэдэг байна.

Дурсагдаһан ажахын түс отделениде дүй дүршэл схэтэй, залуушуулда ёһотой заабари зүбшэл үгэжэ байха бэрхэ малшад, механизаторнууд олон ха юм. Жэшээлхэдэ, Хэжэнгын районой 1980 оной чемпион, нёдондо 100 эхэ хонин бүриһөө 125 хүрьга түлжүүлһэн, хонин бүриһөө 4,2 килограмм ноо-һо хайшалһан П. Д. Валиева, Ленинэй ба «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудай кавалер, КПСС-эй XXV съездэй делегат Ц. Б. Цыденова, хоригаран жэлэй механизатор А. М. Попов гэгшэд үльгэр жэшээтэ ажалаараа олондо хүндэтэй болонхой юм. Тэдэнэрэй габшагай ажалые харуулһан түсхай хуудаһанууд, булангуud библиотекарь М. Ц. Балдановагай анхаралда хододоо байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ; хонишон Ц. Б. Цыденовагай отара дээрэ эмхидхэгдэһэн түрүү дүй дүршэлэй булан соо. Суута хонишоной (баруун гарһаа) дүй дүршэл тухай библиотекарь М. Ц. Балданова залуу хонишондо хөөрэжэ баина.

Д. НИМАЕВАЙ фото.

ХАМТЫН ХҮСӨӨР...

Түнхэнэй райондо «Хонгор уула» гэжэ амаралтын профилактори ажахынуудай хамтын хүсөөр баригдаба. Эндэ районой худөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд бэеынгээ элүүр энхые һайжаруулжа, мэргэжэлэйнгээ талаар һуралсалда хабаадалсаха байна.

«Хонгор уулын» түрүүшын сезондо амарһан малшад мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ һуралсалда хабаадалсаба. Мүнөө эдэ үдэрнүүдтэ механизаторнууд амархаяа ерэнхэй.

Д. ЦЫБЕНОВ.

ГАЙ-ГАЙ экран

Декабрь һарын үнгэрэ байһан түрүүшын долоо ногой туршада республикэ ГАЙ-гай болон һайн дурраа туһаламжа үзүүлэгдэ. Һогтуугаар машина жолоодожо ябаһан душэ гаранинне барибэ. Харгын дүнгэ эбдэгшэднай хэд бэ гаранинда барилга-заһабарилгын Бүрдан управленийн жолоочо П. Д. Дамбаев, макаронфабрикын трактористВ. Деннисов, «Бурятцелинстрой» нэгэдэлэй жолоошон Н. Минеев, БАМ-ай 3805-дэ автоколоннын жолоочо Ю. Н. Куликовский болоно. Сад болоно.

Үнгэрһэн недели соо ногы замууд дээрэ юүнэй та ушарал болоһон. Декабриин нэгэнэй удэрсинин жолоошон Н. Н. Сидаков түмэр харгы хүндэ гараха гэжэ ябаһаар Шэтайн леспромхозой мотоной мүргэлдэшоо. Мүн дэн удэрэй урда тэ люпин цементнэ заводой торист В. Н. Голубчиков мэр харгы хүндэлэн гэжэ ябаһаар, тепловоздо руулаа. Үнгэрһэн доо хоногой дүн гаргажа дэ, нэгэ хүн наһа барадолоон хүн гэмтэнэ.

Н. СЕМЕНОВ
ГАЙ-гай худэлмэрилэгш

СОЁЛОЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Худоогэй соёлой байшангай ахалагша киномеханик Георгийжа Генденовна Цыреновае Хори тосхондо үбгэн залуугүй таниндаг.

Киномеханик хубишигаа табан жэлэй түсэбые үнгэрһэн намар дүүргэһэн юм. Тэрэ «Буряадэй АССР-эй соёлой габьяата, худэлмэрилэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Арбэдахи табан жэлэй ударник болоһон киномеханик Г. А. Карбаинова, «ЛУФСР-эй соёлой габьяата худэлмэрилэгшэ» Г. А. Соболева, киномеханик В. Н. Краснопеев эндэ ажалладаг.

Д. ДОРЖИЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгдэхи хуудаһанда. Түсэб ба бюджет» — түрүү бэшэг. «Хани ёһонэй оршонбайдалда» болон оусад ТАСС-ай материалнуud. «КПСС-эй XXVI съездые угтуулан» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Партийна ажаһаандаа» — тоосоон ба һунгалта». «Хүгэлбэрийн хэмжээлһээ сахэ дулдыдаха» — статья. «Партийн түсэбүүд — манай түсэбүүд» — корреспойденцинүүдэй суглуулбари. «Эдэнэр табан жэлээ дүүргэ». Н. Калиниченкын «Гол шухала худэлмэримнай» гэһэн статья. «Социологуудай суглаан» — Б. Жигмытовэй корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда. «Малшадые хангалгада — онсо анхарал». В. Бильтагуровай «Саяанай хормойдо дуунуud зэдэлнэ» гэһэн корреспонденци. АПН-эй материал. «Салют» соо ниндэжэ ябаһан гурбан» — ТАСС-ай материал. «Бүмбэрсэг дэлхэйн һонин» — ТАСС-ай корреспондентнүүдэй мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Манай тайлбарин». «Дайнда хабаадагшын үнэмшэлгэ» — Н. Маншеевэй статья. «Алдарта Байгалай нюусануud ба таабаринууд». «Мантуровадахи үбэлжөөн» гэһэн А. Тиваненкын статья.

СПОРТ ЛОТО

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» декабриин үнгэргэгдэһэн 49-дэхи тираж:

«49-һөө 6 ень тааха спортлотонхи шүүбэри: 6 — баскетбол, 8 — 33 — регби, 37 — мэргэн буу, 38 — һур харбалга, 44 — фигурнэ жороло хүнгэлэлтэтэ шар, 25 — трамплин,

2-дохи шүүбэри: 8 — бокс, 16 — үһанай-санын спорт, 26 — гимнастика, 23 — үһа руу һүрэлгэ, 45 — футбол, хүнгэлэлтэтэ 11 — велоспорт.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото». 1-дэхи шүүбэри: баскетбол, 20 — сана-трамплин, 31 — хүнгэн атлетика, 32 — фехтовани, 35 — ногоон дээрэ наадагдадаг хоккей.

2-дохи шүүбэри: 8 — белошоссе, 14 — оанда каноэ, 20 — сана-трамплин, 27 — таоан зүлэй соен, 33 — фигурна һолжоролго.

(ТАСС).

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 10.05 — Үглөөнэй гимнастика. 10.30 — «Гурбан банан», «Таабаритай түби» — мультфильмнүүд. 11.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.00 — Шэнэ һонин. 14.55 — Дамжуулгын программа. 15.00 — Шэнэ һонин. 15.20 — Корягай, Чукоткын, Ханты-Мансийн автономито округуудай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо. Баримтата фильмүud. 16.15 «Шатарай һургуули». Эхилжэ байгшадай класс. 16.45 — Хүгжэм. 17.10 — «Ород хэлэн». 17.40 — «Харюусагты, горнистнар!».

Улаан-Үдэ. 18.10 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 18.40 — «Инди соогуур аяншалга» — кино-программа. 19.15 — «Мэдэр — түби дэлхэйдэ». — «Танай захилаар». хэгдэһэн уулзалганууд. Политическэ шэнжэлэгшэд Бекетов Майкоп хотын, белыгэ комиинадай хэрилэгшэдэй асуудалда харюусаха. 20.20 — «Песня и Гита» — уран һаа фильм (1-дэхи серия). 21.30 — «Время». 22.05 — «Оперотой уулзалга» — телевизор харагшадай болоо. 23.40 — «Мүнөөдэр — дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 18.10 — «Мэдэр — наукын байдал».

Улаан-Үдэ. 19.40 — Түймэр сараха асуудалда рюулагданан фильм. 20.10 — Сонгодог мүүд. 20.20 — «Мелодии ган шэлэһэн харгы». 20.55 — «Проходчик» киноочерк. 21.15 — Хүндэ хэрэгтэй албан». — «Таанад, агитатор болон политинформатор». 22.15 — «Хатуулга» гэһэн фильм-концерт (2-дохи серия).

ШЭНЭ НЭРЭНҮҮД ТОДОРБО

ВЛКСМ-эй обкомой шанда хүртэхын түлөө залуушуулай дунда дүрэ буляалдалгын барилдаагаар Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлэлгын нээмэл мүрысөөн гурбан удэрэй туршада «Труд» бүлгэмэй спортын байшан соо үнгэргэгдээ. 18 суглуулагдамал командын 120 гаран залуу барилдаашад дүрбэдэхэ үнгэргэгдэнэн энэ заншалта мүрысөөндэ илажа гараһан Хэжэнгын дунда һургуулийн һурагша С. Цыренжапов энэ удаада урагшагүйдэжэ, дурбэдэхи һуурида түригдэшэһэн байна.

52 килограмм. Энэ шэгнүүртэ 18 хүн барилдаанай хибэс дээрэ гаража, арга хабаяа туршаһан байна. Бэлигтэй бэрхэ залуу барилдаашад Б. Гомбожапов, В. Пикульшинов, Н. Балтуков болон бусад эндэ сугларба. Эдэнэй хэн нэгэннинь илажа гараха аабза гэжэ сугларагшад багсаамжалаа һэн. Зүгөөр тиимэ юумэн болобогүй. Ушарынь гэхэдэ, тренер Владимир Ангархаевай һурган һоридог Улаан-Удын 22-дохи һургуулийн 10-дахи классай хүлдэнь орожо, хэдэн очко абаад, нүгөөдэеэ хүсэһэн байха юм. Тиин гонгын ханхинахада, табло дээрэ 6:5 гэһэн тоо аржыжа байба. Нигэжэ Г. Цыбенов илалта түйлаад, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Зэдэнээ ерэһэн Б. Ансуев хоёрдохи һуурида гараа.

Тээсгэн Новосибирскдэ болоһон бүхэсоюзна мүрысөөндэ илажа гараһан Хэжэнгын дунда һургуулийн һурагша С. Цыренжапов энэ удаада урагшагүйдэжэ, дурбэдэхи һуурида түригдэшэһэн байна.

52 килограмм. Энэ шэгнүүртэ 18 хүн барилдаанай хибэс дээрэ гаража, арга хабаяа туршаһан байна. Бэлигтэй бэрхэ залуу барилдаашад Б. Гомбожапов, В. Пикульшинов, Н. Балтуков болон бусад эндэ сугларба. Эдэнэй хэн нэгэннинь илажа гараха аабза гэжэ сугларагшад багсаамжалаа һэн. Зүгөөр тиимэ юумэн болобогүй. Ушарынь гэхэдэ, тренер Владимир Ангархаевай һурган һоридог Улаан-Удын 22-дохи һургуулийн 10-дахи классай һурагша Сергей Замбалов оар хүсэтэй, арга дүрэтэй барилдаашан боложо ябаһанаа харуулаа бшуу. Тиигэжэ тэрэ бүхы уулзалганууддаа дилэжэ, нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Игорь Балтуков — хоёрдохи, залуушуулай дундаһаа дэлхэйн чемпион болоһон Борис Будаевай дүү хүбүүн — Баргажанай районой түлөөлэгшэ Владимир Будаев гурбадахи ыанда хүртөө.

Удаадахи шэгнүүртэ аяар 26 барилдаашад сугларһан байна. Эдэнэй дундаһаа В. Дегтярев, А. Бардахаев (хоюулаа Октябрьска районһоо), В. Абзаев (Железнодорожно район) гэгшэд онсо шалгаржа, түгэсхэлэй мүрысөөндэ гараба. Лесотехническэ техникумэй һурагша Виталий Дегтярев 7:5 тоотойгоор А. Бардахановые шүүжэ, түрүү һуурида гараһан байна. В. Дегтярев бүхы уулзалганууддаа һэримдэгдэн хёнхоор, олта нандамтайгаар барилдаа.

Улаан-Удын 32-дохи һургуулийн арбадахи классай һурагша Владимир Хандажапов һүүлэй жэл хахадай турша соо мэргэжэл шадабаряа эрид дээшэлүүлжэ, ехэ амжалта, илалта түйлаһан байна. Эдир хубүүн багжагар хүдэр бэтэй юм. Түгэсхэлэй нааданда Баргажанай районон түлөөлэгшэ Доржо Гулгеновтэй уулзахадаа, түрүүшын гурбан минутын туршада 6:1 тоотойгоор илаа һэн. Минута соо амарһанайнгаа һүүлээр Доржо Гулгенов эрилгэтэйгээр дэбтолжо, нүгөөдэеэ тухайн руулба. Эндэл ондэ Хандажапов нүгөөдэеэ хэм тэбэрийэн бэсэрээ, дэбтүүрээ абаад хаяха гэхэдэ, ороо гэндэжэ, шүүгдэшэһэн байха юм. Энэ урагшагүйдэлгэнь залуу барилдаашанда һургаал болохо бэлэ гэжэ һанагдана. Сэхыень хэлэхэдэ, Д. Гулгенов яһала мэдэжэ боложо ябаһхай. Ушарынь гэхэдэ, тэрэ эдирүүлэн дунда республикынь түрүү һуурида эзэлхынь түлөө мүрысөөндэ хэдэ дахин шитэжа гараһан намтартай. Үшөө тиихэдэ тэрэнэй гурбан ахайнар дүрэ буляалдалгын барилдаагаар СССР-эй спортын мастернууд юм.

Владимир Шестаков өөрын онсо арга дүрэтэй барилдаашан боложо ябаһанаа үшөө дахин гэршэлэв. Тэрэ 68 килограммай шэгнүүртэн соohоо яаха аргагүй бүлоу байгаа. К. Дремов (Октябрьска район), Д. Цыренжапов (Советскэ район) гэгшэд удаадахи һууринуудта гараба.

Бусад шэгнүүрнүүдтэ Г. Галсанов, С. Пашинский, С. Шитиков (гурбуулаа Железнодорожно районһоо), Ю. Банзаргашеев (Октябрьска район), А. Хандажапов (Железнодорожно район) гэгшэд илажа, республикынь чемпионууд болоһон байна. Нигэжэ шэнэ нэрэнүүд тодорбо.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр Октябрьска районой суглуулагдамал команда 43 очко абажа, нэгэдэхи һуури эзэлээд. ВЛКСМ-эй обкомой болон республикэй физкультурно-спортивнэй комитедэй 1 шатын дипломоор, вымпелоор шагнагдаа. Залуу тренерүүд Валерий Сыдеев, Батор Батуев гэгшэд энэ амжалтада ехэ габьяатай юм. Железнодорожно районой барилдаашад эдэнэрнээ нэгэ очкогоор гэгдэжэ, хоёрдохи һуури эзэлбэ. Худөөгэй районуудаа дундаһаа Хэжэнгын хүүгэдэй спортын һургуулийн һурагшад (директорынь Л. Л. Дамбуев, ахалагша тренерынь Д. Д. Дымшеев) илажа, 1 шатын дипломоор Олимпийн чемпионууда гар табигдатай вымпелээр шагнагдаһан байна. Баргажанай районой команда (ахалагша тренерынь В. С. Очиров) — хоёрдохи, Улаан-Удын районой түлөөлэгшэд (ахалагша тренерынь М. Л. Балдаев) гурбадахи һуурида гараа.

Багшанарай институдай студент Сергей Пашинский эрхим бэрхэ барилдаашан гэгдэжэ, харин Сергей Замбалов гоё һайхан арга дүрэтэй байнапанигаа түлөө тусхай шангуудта хүртэбэ. Айлшадай дундаһаа И. Алексеев (Яхадай АССР), В. Сливченко (Байкальск) гэгшэд онсо шалгараһан байна.

— Хүндэ шэгнүүртэй барилдаанадай урган гаража байнапанинь байсуулна. Тиинхэдэ худөөгэй тренернүүд теоретическэ эрдэм мэдэсэеэ дээшэлүүлжэ, арга дүрээ һайжаруулжа байна гэжэ тэмдэглэлтэй. — гэжэ Буряадай багшанарай институдай кафедрые даагша С. В. Калмыков хоорэнэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76 отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21 информации — 2-34-05, перевод — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-00611. Заказ № 283. Индекс 670000.

Редакторай орлого И. Р-Д. ОЧИРОВ